

EL MIRALL

Núm. 164

3,01 EUR

Dossier

*El miratge de
la construcció*

• • •

Entrevistes

*Rogelio Araújo,
Cultura a Ciutat*

*Erwin Bechtold:
«Mentre existeix
l'home,
existeix l'art»*

• • •

Cinefàgia

*El cine
immobiliari
(començant per
Manhattan)*

• • •

Llibres

*Sureda Blanes,
l'excel·lència
de l'assaig*

• • •

Itineraris

*Benigne Palos,
una fita de
l'excursionisme*

Visions

La Fundació Pilar i Joan Miró, nua

Estatut d'Autonomia de 1979

Reconeix Catalunya com una nacionalitat.

Estableix un finançament que avui
és insuficient.

Ha permès treballar en temes importants
durant 26 anys.

Fomenta l'ús del català.

Parla de la Generalitat, del Parlament, del Govern.

La proposta de nou Estatut

Catalunya és una nació.

El nou finançament ens aportarà més recursos
per a educació, sanitat, carreteres...

Ara, a més, té en compte: la immigració,
les noves tecnologies, la gestió de ports i aeroports...

El català s'igualava al castellà: tots tenim el dret
de parlar-lo i el deure de conèixer-lo.

Per primera vegada parla de la gent: dels infants,
dels joves, de les dones, de la gent gran...

Els temps canvien. Canvia l'Estatut.

Abans hi havia la pesseta. Ara, l'euro. Abans rebíem cartes. Ara, correus electrònics. No hi ha dubte: des que vam aprovar l'Estatut fa 26 anys, les coses han canviat molt. És per això que avui necessitem un Estatut que s'adapti a les noves necessitats. Un Estatut que respongui a la realitat de la nova Catalunya, la Catalunya del segle XXI. Perquè són nous temps. Nous reptes. Nou Estatut.

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

UN SECTOR SOBREDIMENSIONAT

4

DOSSIER

EL MIRATGE DE LA CONSTRUCCIÓ

5

VISIONS

MONTserrat GONZÁLEZ. LA FUNDACIÓ PILAR I JOAN MIRÓ
MOSTRA ELS SEUS SECRETS

18

ENTREVISTA

CARLES CANALS. ROGELIO ARAÚJO: «EL CATÀLEG RAONAT DEL FONS MIRÓ
PORTARÀ MÉS PÚBLIC A LA FUNDACIÓ»

22

NOTES LITERÀRIES

LLORENÇ VICH SANCHO. DAMIÀ CERDÀ I EL MÓN CLASSIC

28

OPINIÓ

JAUME CORBERA POU. I NOSALTRES QUÈ SOM

31

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

34

ART

CRISTINA ROS. ERWIN BECHTOLD: «M'IMPÒS RECTES DIFÍCILS,
I AL FINAL SORGEIX EL MIRACLE»

36

ITINERARIS

GASPAR VALERO. BENIGNE PALOS, UNA FITA DE L'EXCURSIONISME MALLORQUÍ

42

FOTOGRAFIA

CATI CLADERA. PIT EIXUT

45

LITERATURA

JOSEP MELIÀ QUES. ELS PREMIS POLLENÇA ES CONSOLIDEN I S'AMPLIEN

46

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. EL CINE IMMOBILIARI (COMENÇANT PER 'MANHATTAN')

48

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Novembre de 2005 · Núm. 164

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocbweb.org>
elmirall@ocbweb.org

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Carles Canals

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Mateu Morro
Carles Canals
Pere Marí

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ de Moratín, 15
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels seus autors

Foto de coberta
Carles Canals

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5107245748

Un sector sobredimensionat?

Editorial

El sector de la construcció –més enllà de les seves implicacions urbanístiques, territorials i mediambientals– és un dels motors de l'economia balear. De fet, en els darrers temps més d'un estudi sembla indicar que el nostre creixement econòmic es fonamenta bàsicament en el dinamisme de la construcció i el món immobiliari. Tot i la inestabilitat que ha patit aquest sector –amb moratòries i una diarrea normativa destacable– el cert és que la promoció s'ha consolidat com a negoci. I no tan sols com a negoci, la nova classe sorgida del món de la construcció relativament ha substituït els hotelers com a classe dirigent i ha cobrat un nou protagonisme perfectament exemplificat per Vicenç Grande.

Tenim, per tant, un nou empresariat poderós i influent, i tenim una important part de la població activa ocupada en feines relacionades directament o indirectament amb la construcció. Aquesta situació –diguem-ne humana– fa encara més difícil baratar de model, frenar un consum territorial i uns impactes a l'entorn que poden hipotecar el nostre futur. D'empresaris i de gent ocupada a la construcció sempre n'hi haurà, una altra cosa és que tenguí la importància i la dimensió que actualment té.

De fet, no podem deixar de constatar els efectes perversos que determinades decisions polítiques han tingut en el sobredimensionament del sector. En primer lloc, l'anomenat Pla Mirall va suposar posar en el mercat un plus d'obra en un moment expansiu del sector, és a dir, des de l'Administració es va ajudar a la desproporció sense tenir en compte els efectes que a llarg termini això podia tenir. En segon lloc, ara mateix, patim una altra proposta desestabilitzadora. Després de les moratòries, la construcció, com era lògic, ha repuntat; però a aquesta dada se li ha afegit l'execució d'importantes obres d'infraestructura, sobretot autopistes i el metro de Palma, que ha tornat a provocar una sobreocupació dins el sector. És fàcil sostenir que l'obra pública s'hauria de produir en els moments d'estancament de l'obra privada; això, però, no és tan senzill perquè les necessitats generals i els interessos electorals no tenen cap raó per coincidir amb aquest desideràtum. Tanmateix, sí que hauria de ser un element que s'hauria de tenir present, un principi informador de l'actuació pública que ha d'anar alerta a provocar efectes perniciosos i desajustos en l'economia del país.

És més que probable que la potència i l'empenta de la construcció minvi. I aquesta minva necessàriament obligarà a una certa reconversió en el sector. Alguns treballadors hauran de canviar de feina. Aquest procés no té per què ser traumàtic si som capaços de fer-ho amb una certa planificació i escalonament. L'experiència demostra que la reducció en tot cas serà suau, l'experiència demostra que s'han fet moltes obres sense reparar en gaires criteris de professionalitat i de qualitat, l'experiència ens indica que la imprescindible contenció no s'ha de confondre amb una aturada dràstica que segurament no es produirà.

A més a més, no oblidem que la construcció té una altra implicació important en el sentit que dóna forma i modula un dret fonamental com és l'accés a un habitatge digne. L'habitatge públic, el lloguer garantit, la hipoteca jove són elements que s'afegeixen a un sector ple de demandes contradictòries. Un sector que ha d'existir amb una dimensió o l'altra, aquesta és fonamentalment la qüestió.

Dins aquest panorama és bo que aprofundim –deixant, en aquesta ocasió, els aspectes territorials– en el coneixement d'un sector que ha cobrat un gran protagonisme a nivell dirigent i que ocupa i preocupa una gran quantitat dels nostres conciutadans. Un sector que afecta la independència dels nostres joves i que ha de donar contingut i sortida al dret a un habitatge.

El miratge de la construcció

Dossier

FOTOS: Carles Canals

Deu anys (més) de boom

PERE MARÍ

L'expansió del mercat immobiliari i l'augment de la licitació d'obra pública ha convertit la construcció en el segon sector econòmic de Balears. El número d'empreses que treballen en el sector ha augmentat un 45 per cent en sis anys.

La construcció a Balears viu bons anys. Independentment de moratòries i de la polèmica eterna sobre urbanisme. Si no hagués estat així, difícilment s'explicaria que el número d'empreses que treballen en aquest sector hagi crescut en només sis anys -de 1999 a 2004- un 45 per cent i que tretze de cada treballadors donats d'alta a la Seguretat Social a les Illes hi facin feina, almenys 8.000 d'ells emigrants. En els darrers anys, s'està convertint en el motor de l'economia, per damunt del turisme, aprofitant els mal moment dels principals mercats emissors i la bona situació generada per l'abundant inversió immobiliària i els baixos tipus d'interès.

Al 1996, l'Enquesta de Població Activa (EPA) figuraven més treballadors al sector industrial que a l'activitat d'excavadores i picapedrers. El darrer trimestre de 2004, aquest darrer sector agrupava 68.000 treballadors, front als 37.900 de la indústria. Pràcticament el doble.

En honor a la veritat, aquest increment en el número d'empreses no s'ha produït amb un augment equivalent del nombre

d'habitatges a les Illes. Si es fes una lectura només d'aquest tipus, seria parcial. I a més a més, errònia.

Això és així perquè el sector disposa, essencialment, de quatre grans àrees d'activitat. Són l'edificació residencial, la no residencial, la rehabilitació i el manteniment d'allò ja construït (un tros de pastís que suma més de 900 milions d'euros, segons les estadístiques de gener a setembre de 2005 facilitades pels mateixos constructors) i en darrer terme, l'obra civil. O sigui, la construcció de noves infraestructures per part de les Administracions públiques. Segons dades del Institut Nacional d'Estadística i del Ministeri d'Hisenda publicades a l'informe de conjuntura del Centre de Recerca Econòmica (CRE), aquest darrer sector suposa un 24% de l'activitat constructora a Espanya, mentre que l'edificació residencial aporta el 33%, la rehabilitació el 25 per cent i l'obra nova per usos no residencials un 18%. Precisament, l'aportació de les arquitectures públiques ha estat (i és) un dels grans motors del sector en els darrers anys. Segons estadístiques facilitades pel Ministeri de

Foment, mentre que al 1995 Govern central, balear, consells i ajuntaments invertiren a les Illes 103,8 milions d'euros en els seus projectes d'enginyeria civil i edificació, en acabar 2004 han estat 785,2 milions de pessetes, un 656 per cent més.

Val a dir que en tot aquest període, només hi ha hagut dos anys, 1995 i 2003, en que les inversions de l'Estat i de la Seguretat Social han superat les que han realitzat el conjunt de les administracions il·lenques. El que en temps del primer Govern Matas fou el Pla Mirall ho està

sent en el seu retorn al Consolat de Mar l'ampliació d'autopistes i l'habilitació de noves infraestructures.

Segons les dades de l'estadística Seopan, fetes públiques per l'Associació de Constructors de Balears, de gener a setembre de 2005, l'obra pública contractada per les administracions havia baixat un 14 per cent, fins a 669 milions d'euros, amb un descens de les despeses fetes pel Govern central i per l'Administració autonòmica i un augment de les que corren a càrrec dels ajuntaments.

En tot cas, els constructors assenyalaven una tendència de creixement en la construcció residencial i un descens en les obres de modernització turística, que es notava especialment a Mallorca (45 per cent menys) i Eivissa (16 per cent).

Habitatges

La construcció, segons els analistes, és un sector econòmic singular. És dels primers on es poden notar els efectes d'una crisi. Al mateix temps, és on es pot notar la reactivació. El seu

caràcter d'inversió plurianual fa que l'impacte de qualsevol nova mesura de planificació urbanística nodisposi d'un impacte immediat. Durant 1999, 2000 i 2001 el número d'habitatges iniciats a les Illes es situà en torn als 12-13.000 anuals. Quan acabà el Govern del Pacte de Progrés i s'inicià el primer any de Govern Matas, el 2004, el número d'habitatges iniciats era de 6.204. Aquestes dades indiquen novament que el creixement del sector no ha anat motivat -únicament- per la construcció d'habitatges. Tot i que si es dona un colp d'ull a la llista de cases acabades, s'observen unes xifres molt diferents, pel temps que es necessita per acabar els treballs i posar els pisos i cases al mercat. Mentre que al 1999 es posà punt i final a 6.826 habitatges, la xifra anà augmentant fins que al 2001 i 2003 se n'acabaren entre 11.800 i 12.600 (xifres que es relacionen directament amb les puntes d'inici d'obres dels anys anteriors). 2004, per contra, acabà amb una xifra de 6.499. L'anàlisi de les xifres de consum de ciment, que ofereix la patro-

nal Oficemen, l'Associació de Fabricants d'Espanya, també són indicatives. Des de 1993 a 2001 es produí una gran expansió en el consum. De 2002 a 2004 s'ha registrat un lleuger descens. Això és així tant per la disminució del creixement econòmic a l'Estat i a tota Europa, com per la pròpia evolució a Balears. L'any passat es consumiren més de 950.000 tones de ciment, un 4,4 per cent menys que en 2003.

En tot cas, aquesta es una tendència que canviarà. Al primer trimestre de 2004, després de que es donàs fi a la moratòria a Mallorca, durant el primer trimestre existí un augment de projectes visats al Col·legi d'Arquitectes del 57,18%. L'increment, en tot cas, sembla que perd força en el camp de projectes de nova edificació residencial. Els projectes presentats (5.869) representen un augment del 13,3 per cent, mentre que els d'ampliació i reforma (307) són un 41 per cent més que el 2004.

No és cap misteri constatar que hi ha hagut mercat de sobres per col·locar, cada any, les noves promocions d'habitatges.

Factors

La gran demanda del turisme residencial (tan criticat pels hotelers, que veuen en ell una creixent competència), el sostingut augment de la inversió estrangera i la bona situació que han generat anys de tipus d'interès baix -encara per davall del 3 per cent- han estimulat el sector de la compra i venda de pisos i segones residències. Amb l'afegit que després del crash de la borsa, molta gent ha vist -i segueix veient- en l'inmobiliari un sector resguardat de sorpreses i de revalorització segura. El preu del metre quadrat, per exemple, ha crescut un 222 per cent des de 2005. Segons les dades del Ministeri de l'Habitatge respecte a Balears, mentre que al primer trimestre de 1995 es pagaven 586 euros per metre quadrat, durant els tres primers mesos d'enguany eren ja una mitjana de 1.890. Això tenint en compte tant l'habitatge nou com el de segona mà. Òbviament, ni els sous ni els interessos de la majoria dels residents han crescut a la mateixa velocitat.

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.es

TRANSMISIONS IMMOBILIÀRIES D'HABITATGE LLIURE A BALEARS (2004-2005)

	<i>1T 04</i>	<i>2T 04</i>	<i>3T04</i>	<i>4T04</i>	<i>TOT 04</i>	<i>1T 05</i>
Valor (mils euros)	488.427,7	773.587,0	663.323,3	912.383,1	2.837.721,1	705.575,9
Operacions	3.493	4.876	4.278	5.327	17.974	3.953

Font: Ministeri de l'Habitatge

La inversió immobiliària estrangera, que ja augmentava regularment, va impulsar-se encara més amb la introducció de l'euro i amb el panorama de baixos tipus d'interès que ha comportat la moneda única europea. No és l'únic factor. S'ha de tenir en compte un factor bàsic: per molts europeus, els preus que es demanaven de pagar a Balears eren molt assequibles si es té en compte la situació dels seus països, tot i que això, gradualment, està començant a canviar. Un estudi de La Caixa calculava que fins el 40 per cent de la inversió estrangera a l'Estat espanyol era en béns immobles. En el cas de la Comunitat Autònoma, les dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBAE) indiquen, amb dades incompletes, que les xifres s'havien multiplicat per set desde 1993 a 2003, arribant prop dels 70.000 milions d'euros.

Senyals

Hi ha senyals diverses sobre com aniran les coses al propers mesos. Un estudi de la consultora britànica Lighthouse assenyalava que el baix nombre de noves vivendes construïdes en els

darrers temps i el fet de que les cases a Mallorca són ja les més cares d'Espanya feia menys atractiu anar a comprar a les Illes una nova residència. En tot cas, al mateix temps que es deia això, una reforma tributària impulsada pel Govern de Tony Blair concedeix els mateixos beneficis a la inversió immobiliària a l'estranger que a destinar fons a un pla de pensions, el que ha d'estimular, necessàriament, noves compres.

Un estudi sobre *La construcció a les Illes Balears* editat pel Govern editat al 2003 facilita dades

interessants, tot i que antigues, sobre la importància del mercat de segones residències en alguns municipis costaners. A disset ajuntaments de Balears (7 de Mallorca, sis de Menorca, tres d'Eivissa i el formenterer) el percentatge d'habitatges que no suposa la primera residència és d'entre el 35 i el 77 per cent del total.

Característiques

Fets que ajuden a explicar aquesta evolució de la demanda i dels preus a Balears també

LICITACIÓ OFICIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES A BALEARS

<i>Any</i>	<i>Total</i>	<i>Edificació</i>	<i>Enginyeria civil</i>
1995	103.812	33.620	70.191
1996	180.439	32.736	147.703
1997	201.800	68.651	133.149
1998	413.519	105.720	307.799
1999	317.914	150.814	167.100
2000	302.729	106.305	196.424
2001	559.153	255.496	303.657
2002	422.293	176.981	245.312
2003	676.213	187.097	489.116
2004	785.298	172.519	612.779

Dades en milers d'euros - Font: Ministeri de Foment.

tenen a veure amb les característiques de l'oferta. Només un 9 per cent dels 6.499 habitatges acabats l'any passat són protegits. La resta corresponen al mercat lliure. I aquesta és encara una bona xifra en comparació amb anys anteriors. El 2001, quan s'aconseguien les millors xifres de posada al mercat de noves vivendes dels darrers sis anys, més de 12.000, només un 4,9 per cent d'elles eren protegides. Al 2000 encara menys, un 1,20 per cent. S'han donat diferents arguments per explicar l'escàs atractiu de la inversió en aquest sector: des de l'escassa rendibilitat (sempre es poden treure molts més beneficis al sector lliure) a la falta d'oferta de solars a l'Institut Balear de la Vivenda per a desenvolupar més promocions.

Si s'estudia l'evolució a altres comunitats de l'Estat, es troben situacions similars (o pitjors) que la balear. És el cas de Catalunya, on només un 6,3% dels habitatges acabats el 2004 eren protegits, o Andalusia, on ho eren un 10 per cent de les 116.903 cases i pisos entregats en aquest període. En el cas contrari es troben Madrid, on un 17 per cent eren habitatges protegits i Euskadi, on una de cada quatre construccions (un 25,9 per cent) era de promoció oficial. En el cas de Madrid, s'ha tenir en compte que el sòl a la capital es dels més cars d'Espanya.

Transaccions immobiliàries

Augmenta un 44 per cent el valor de les compres

El mercat de transaccions immobiliàries no és identificable amb el de la construcció, tot i les seves òbvies relacions. En aquest mercat es compren i venen tant habitatges nous com altres de segona mà. La fiscalitat que s'aplica és també diferent. En tot cas, les dades del primer trimestre facilitades pel Ministeri de l'Habitatge assenyalen un augment del número d'operacions de compra del 9 per cent respecte a 2004 a les Illes. El que crida més l'atenció no és aquesta dada, sinó el valor total invertit en aquestes operacions. Més de 705 milions d'euros, un 44 per cent més que el 2004, en que s'havien gastat 488 milions.

Dona, jove i immigrant cerca habitatge...

AURORA FERRER

De fet, només cal fer una ullada a la secció d'anuncis classificats per comprovar com està el mercat immobiliari: estudis que es venen a 120.000 euros i apartaments que es lloguen a un mínim que se situa al voltant dels 400 euros al mes. Si a això hi afegim, a tall de referència del poder adquisitiu dels arrendataris i dels compradors, que el salari mínim interprofessional no arriba a l'Estat espanyol als 600 euros, no cal fer gaires més voltes per començar a situar el problema que suposa accedir a un habitatge, tot i que a la Constitució aquest sigui un dret que s'hi preveu de forma explícita. En aquest sentit, des de CCOO han tractat d'analitzar el problema incorporant el concepte d'esforç necessari per accedir a un habitatge. I, a partir d'informació procedent del Ministeri de l'Habitatge i de l'Institut Nacional d'Estadística, han determinat que el 2004 a l'Estat espanyol eren necessaris com a mitjana 6,3 salaris anuals bruts per adquirir un habitatge de 70 metres quadrats i 8,2 salaris per adquirir un habitatge de 90 metres quadrats, essent el salari mitjà de 1.510,44 euros i el preu mitjà de

l'habitatge per metre quadrat de 1.641,91 euros. En el cas de les Balears eren necessaris 8,3 salaris anuals bruts per adquirir un habitatge de 70 metres quadrats i 10,7 salaris per adquirir un habitatge de 90 metres quadrats, essent el salari mitjà de 1.385,65 euros i el preu mitjà de l'habitatge per metre quadrat de 1.974,75 euros, de manera que ens situam només per sota de la Comunitat de Madrid quant a l'esforç necessari per adquirir un habitatge i molt per sobre de la mitjana nacional.

A més a més, des de la Federació d'Associacions de Veïns, el Lobby de Dones, la Secretaria de Política Social i Immigració de CCOO i el Consell de la Joventut de les Illes Balears apunten que tampoc no s'ha d'oblidar que per a certs col·lectius l'accés a un habitatge és encara més difícil, ja que parteixen d'una situació social i econòmica sensiblement més precària.

Iniciativa pública versus iniciativa privada

Rosa Bueno, presidenta de la Federació d'Associacions de

Cercar un habitatge tal com estan els preus, tant en règim de lloguer com de compra, es pot convertir en un autèntic malson.

Veïns, considera que l'accés a l'habitatge és un problema a les Balears perquè hi ha un mercat lliure que és inaccessible i una falta d'oferta pública evident, motivada per la manca de voluntat política del Govern balear i dels ajuntaments. A tall d'exemple, valora que la iniciativa d'Hipoteca Jove que s'ha posat en marxa recentment va dirigida a un perfil de persones que podrien accedir al mercat normal, en lloc d'aquells que realment tenen problemes per accedir a un habitatge. Per aquest motiu, aquesta organització reclama polítiques d'habitatge valentes i pensades realment per als col·lectius, com ara els joves, els immigrants, les persones majors i les dones, que presenten més dificultats derivades fonamentalment de l'actual model de mercat laboral i de la manca de garanties de gaudir d'un treball fix. També apunta que és necessari que les administracions facin una aposta ferma pels habitatges d'iniciativa pública amb barems plantejats i destinats per als col·lectius amb més dificultats, en lloc d'apostar per les actuaci-

ons urbanístiques de caire privat i, al mateix temps, posar veda al que qualifica de desastre dels preus del mercat. Sobre aquest tema, Bueno indica que en l'actualitat la càrrega econòmica de l'habitatge està suposant per a les famílies entorn de la meitat dels seus ingressos. Així mateix, afegeix que està provocant nombrosos efectes socials, com ara que a certes barriades de Palma –Son Gotleu, Polígon de Llevant...– s'hagi produït en els darrers anys un creixement de població molt important i que certs col·lectius, sobretot els immigrants, es vegin obligats a viure en condicions d'amuntegament.

Alhora, amb l'objectiu de millorar les condicions del mercat immobiliari, la Federació demana també accions valentes per part de l'Administració per tal d'establir mesures per obrir al mercat totes aquelles cases que romanen tancades. En aquest sentit, reclama posar en marxa incentius o establir mesures punitives.

A més, des de la Federació d'Associacions de Veïns creuen

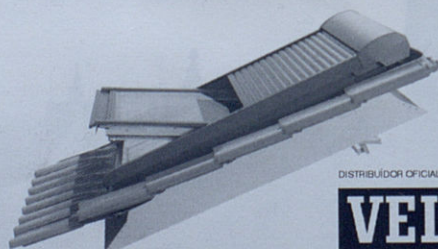
que per fer front als problemes d'habitatge actuals cal que l'Administració elabori un estudi en profunditat que determini les necessitats reals i, a partir dels resultats, desenvolupi actuacions fonamentades en habitatges d'iniciativa pública en règim de lloguer i venda.

Impacte de gènere

Per la seva part, la presidenta del Lobby de Dones, Maria José Varela, recorda que els salaris de les dones a la Unió Europea se situen un 15% per sota dels salaris dels homes i que en el cas de l'Estat espanyol la situació és encara pitjor, ja que aquest percentatge arriba a un 18%. A més, el 30% de les dones ocupades ho fan a mitja jornada i, de fet, protagonitzen el 80% del total d'aquests tipus de modalitat de contractació. També indica que els problemes del mercat laboral actual, com ara l'atur, la precarietat laboral i la temporalitat dels contractes, incideixen amb més virulència en les dones, a la qual cosa s'afegeix que les feines tradicionalment més

SA BONA FUSTA

PORTES (renovació sense obra)
ARMARIS I INTERIORS
PARQUETS (fusta i laminats)
FINESTRES DE FUSTA I PVC
PERSIANES DE FUSTA I PVC
FINESTRES DE TERRAT
ESCALES

Arxiduc Lluís Salvador. 55 baixos · 07004 · Palma · Tel. 971 209 450 · Fax 971 298 357
www.sabonafusta.com · sabonafusta@hotmail.com

feminitzades –servei domèstic, feines a domicili, cura de persones majors, entre d'altres– són tot just aquelles que tenen una pitjor remuneració econòmica. Varela indica que aquesta posició

de les dones envers el mercat laboral es tradueix en el fet que tinguin més dificultat i inseguretat a l'hora d'aconseguir emancipar-se. També afirma que les polítiques d'habitatge que s'han

promogut fins ara en aquest sentit no aborden l'impacte de gènere, tot i que pel seu menor poder adquisitiu els sigui clarament més difícil accedir al mercat immobiliari.

UNICMALL
forn de calç des de 1960

tiv
CERT
EN ISO 9001:2000
Certificació Nº 01 100 000003

Productes de calç i pasta

Àmplia gamma de colors
Morters i revestiments de pasta
Estucs llestos per usar

Puigverd - Ap. de Correus 46 - 07002 - Felanitx - MALLORCA
Telèfon 971 58 06 34 - Fax 971 58 26 09 - info@unicmall.com

www.unicmall.com

Quant a les dones que han estat víctimes de la violència de gènere, la presidenta del Lobby indica que a l'article 28 de la Llei orgànica de mesures integrals contra la violència de gènere queda previst que seran col·-

estudiar la demanda i que aquesta actuació serà competència de la CAIB. Sobre aquesta qüestió, Varela avança que el Lobby vetlarà perquè es compleixi estrictament. Els nousvinguts

Un altre col·lectiu especialment sensible als problemes derivats dels preus de l'habitatge són

els salaris actuals aquesta és una dificultat estesa a les Balears a tot el col·lectiu de treballadors. No obstant això, assenyalava que els immigrants presenten una sèrie de condicions que originen que el fet d'accedir a un habitatge presenti una problemàtica específica afegida. Pel que fa a això, explica que han detectat pràctiques abusives, entre les quals es troben que de vegades demanin als immigrants preus de lloguer al voltant d'entre un 25 i un 40% per damunt dels preus oficials o que el llogater els obligui a fer-se càrrec de despeses que no els pertocuen, com ara pagar l'IBI i altres extres. Per que fa a la seva situació legal,

Els elevats preus originen que molts immigrants visquin amuntegats

lectius prioritaris en l'accés als habitatges de protecció oficial i d'iniciativa pública. Matisa que d'ençà que s'aprova aquesta llei s'obre un període d'un any per

els immigrants. Tot i així, la secretària de Política Social i Immigració de CCOO, Eva Cerceidíña, parteix de la base que donades les condicions laborals i

és a dir, si estan regularitzats o no, Cerceidíña apunta que per accedir a un habitatge en règim de lloguer, tot i que no gaudeixen de nòmina, tenen altres possibilitats, com ara presentar certificats bancaris per demostrar que disposen de recursos econòmics, si els són requerits. Malauradament, afegeix que aquest problema es fa palès sobretot en el cas d'optar per la compra, ja que és ben sabut que cal documentar les fonts dels ingressos.

Pel que fa a la receptivitat dels llogaters cap a aquest col·lectiu, considera que els que pateixen

més discriminacions són, ara per ara, els immigrants africans i subsaharians. El motiu és que habitualment són homes joves sense càrregues familiars, fet que origina cert rebuig i una major desconfiança. No obstant això, assegura que els immigrants constitueixen un dels col·lectius menys problemàtics en el mercat immobiliari.

Argumenta que s'ha de tenir en compte que perquè puguin acollir-se a la reagrupació familiar han d'obtenir un informe d'habitatge del seu ajuntament, la qual cosa redunda en el fet que presentin,

per exemple, menys morositat que altres col·lectius.

Un altre problema derivat dels elevats preus de l'habitatge és que origina que alguns immigrants visquin situacions d'amuntegament. Cal afegir que fins i tot en ocasions arriben a compartir la mateixa habitació els pares i els fills. La Secretaria creu que el Govern i els ajuntaments haurien d'intervenir per evitar la sobresaturació. Apunta que a partir dels requisits establerts a les cèl·lules d'habilitat, les dades d'empadronament, els informes dels Serveis Socials i d'altres

mesures, com la posada en marxa d'inspeccions, l'Administració hauria d'evitar aquestes situacions i penalitzar aquells que les promouen i se'n beneficien.

Al mateix temps, la Secretaria de Política Social i Immigració defensa que es potenciïn programes d'habitatge mitjançant l'adopció de mides que incorporin

en el mercat les cases que estan desocupades i d'iniciativa pública. A més, proposa la creació d'una borsa d'habitatges en règim de lloguer i considera que és molt necessari promoure i reforçar experiències com el programa d'intermediació de lloguer Provivenda, que es du a terme a Palma, Inca i Manacor.

L'emancipació

El Consell de la Joventut de les Illes Balears és una organització que aglutina 27 entitats juvenils i que conjuntament amb el Consell de la Joventut d'Espanya té en marxa un Observatori Jove d'Habitatge –dels 18 als 34 anys– des de l'any 2003. El seu president, Joan Ferrà, revela una sèrie de dades molt significatives per situar el problema que pateix el jovent per emancipar-se i accedir al seu primer habitatge. Així doncs, destaca que per al jovent de les Balears les despeses d'habitatge suposen el 61,8% dels seus ingressos, tot i que el percentatge que es considera sostenible se situa en el 30%. A més, des de la perspectiva de gènere, per a les

Artesania Mladó

Marbre, granits, pedrenc
Objectes de regals

Av. de la Verge, 28 · Tel i fax 971 650 675 · 07630 · CAMPOS · Mallorca

dones joves representa el 70,4% i per als homes joves el 57%. No obstant això, els joves d'aquesta comunitat autònoma s'emancipen a una edat més primerenca, una mitjana de 25 anys, mentre que a la resta de l'Estat espanyol està entre els 27 i els 28 anys. A més, a la CAIB el jovent emancipat representa un 51,8%; el percentatge mitjà entre totes les comunitats autònomes és del 40,9%.

Aquestes dues darreres dades podrien motivar una lectura positiva quant al fet que la situació dels joves de les Balears a l'hora d'accedir al seu primer habitatge és més favorable que en altres comunitats autònomes. Malauradament, Ferrà ho atribueix més aviat al fet que semblen més valents, ja que matisa que l'observatori i les fluctuacions de les dades que es desprenen al llarg de l'any posen en evidència la precarietat laboral dels joves i l'estacionalitat del mercat laboral balear. De fet, apunta que el 80% dels joves no tenen un contracte laboral fix i

matisa que només durant els mesos d'estiu és quan molts de joves lloguen una casa perquè han trobat una feina amb un contracte de caire temporal, però que en moltes ocasions es veuen obligats a retornar a la casa familiar per no poder fer front a les despeses quan conclou la temporada estiuenca i es queden sense treball. A més, considera que les actuacions que es realitzen fins ara, com l'Hipoteca Jove, no ofereixen solucions, ja que deixen fora els joves que realment necessiten més ajudes de l'Administració, per la qual cosa el president del Consell de la Joventut considera que l'Administració ha d'articular mesures encaminades a donar suport als joves per assolir que s'emancipin. En aquests sentit, indica que hauria de posar en marxa mesures per aconseguir que les 80.000 cases que actualment estan buides entrin en el mercat i posar solucions a la manca de sòl urbanitzable. També defensa que el Govern balear agafi com a exemple les experiències que s'han duit a

terme a altres comunitats autònomes, com ara al País Basc, on el Govern ha llogat cases que després sotaarrenda als joves amb unes condicions avantatjoses i més assequibles en relació amb els seus ingressos. En definitiva, actuacions encaminades que els joves puguin optar a gaudir del seu primer habitatge en règim de lloguer, compra i lloguer amb opció de compra. Per últim, cal observar que tant la Federació d'Associacions de Veïns, com el Lobby de Dones, la Secretaria de Política Social i Immigració de CCOO i el Consell de la Joventut de les Illes Balears coincideixen a apuntar que, tal com està el mercat immobiliari balear, accedir a un habitatge és problemàtic i més encara per a certs col·lectius. De fet, per a tots aquells que parteixen, en definitiva, una situació econòmica més precària per distintes raons. Així les coses, si per més inri s'hi sumen els seus perfils, es pot arribar a la conclusió que a les Balears ser dona, jove i immigrant alhora, i cercar un habitatge, es pot convertir en una missió gairebé impossible.

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

La Fundació Pilar i Joan Miró

mostra els seus secrets

MONTSERRAT GONZÁLEZ I PUIG

Avançat el mes de desembre, la Fundació Pilar i Joan Miró a Mallorca es mostrarà nua, i no precisament perquè perdi el seu fons.

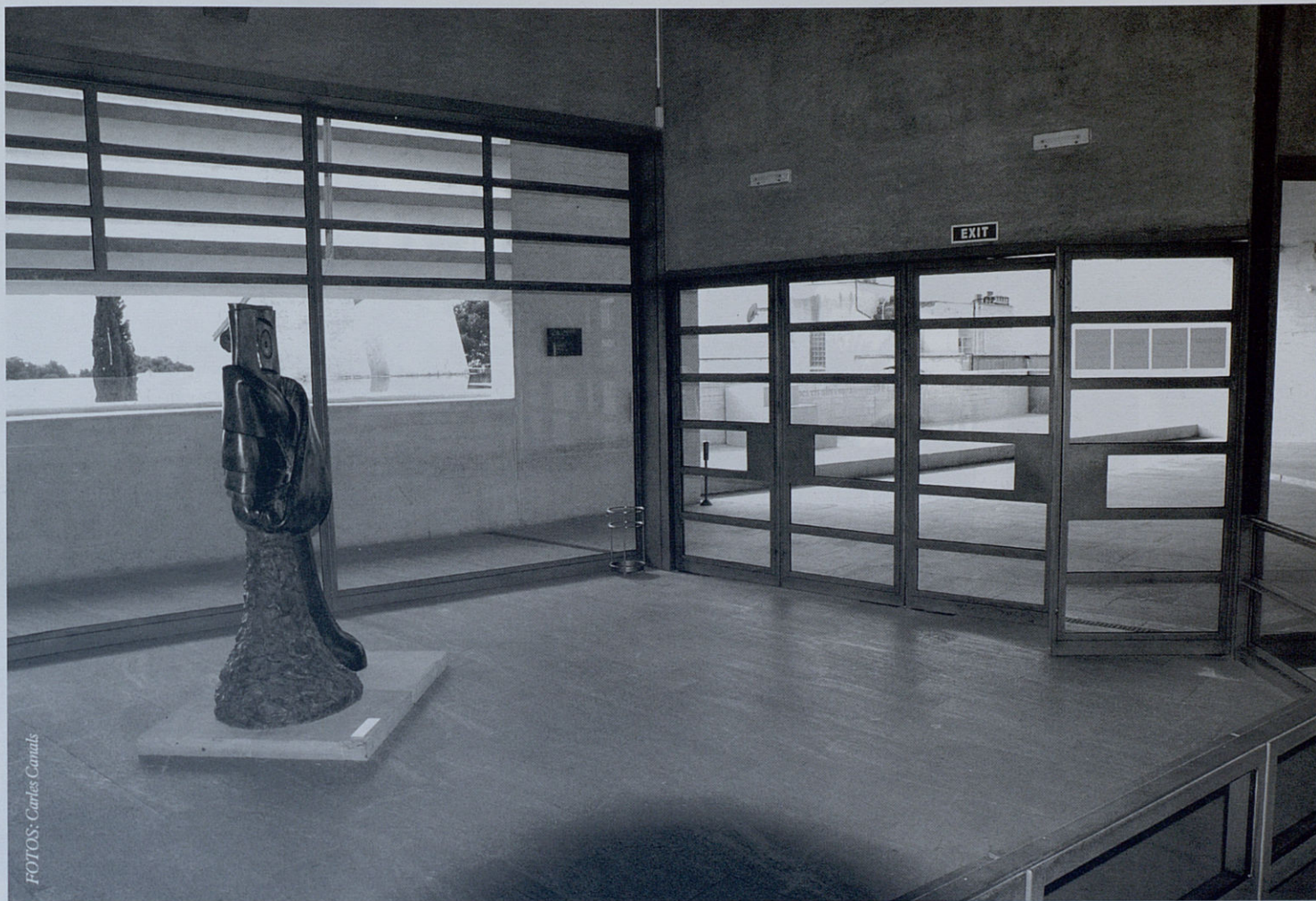
Un extens catàleg raonat de les devers 1.700 obres servirà no només per fixar definitivament i clara les obres que els investigadors poden conèixer –i potser tard o d'hora el públic, segons els criteris de la Fundació–, sinó també perquè l'etapa darrera de Miró sigui definitivament coneguda i apreciada.

I aquest no és un tema menor.

Una bona part de la crítica accepta que, des de 1976, la qualitat i creativitat de la seva obra havien entrat en un declivi franc, palès en els darrers quatre anys de la seva vida: les malalties, les caigudes, la depressió dificultaren, sense dubte, l'assoliment de l'excel·lència que pocs anys abans havia mostrat en obres tan esfereïdores com el conegut tríptic per *L'esperança d'un condemnat a mort* (que tot i haver estat pintat a Mallorca, com testimonia una fotografia de Català Roca de 1973, s'exposa a la Fundació de Barcelona). Nosaltres no compartirem aquest menysteniment per la darrera obra de Miró –alguns dels seus murals i ceràmiques són ben notables, bé que gràcies a la col·laboració física del ceramista–; però a més hem de destacar que una part considerable del fons no es limita a aquesta etapa. I amb tot, per a l'admirador de l'artista, els seus dibuixos preparatoris tenen un valor indubtable. El grafisme magnífic, el traç savi, mai no l'abandonaren; i d'això és bona mostra el fons fundacional. Si el públic en pot gaudir, haurem de dir que mai no s'haurà agraït abastament Pilar Juncosa la subhasta de les 39 aiguades i els 3 olis amb els quals es pogué encetar la construcció de la Fundació, tal i com avui la coneixem.

És possible que alguns puristes protestin pel protagonisme que la Fundació està donant en els darrers temps a l'obra de Miró; al cap i a la fi, l'artista mai no pretengué que aquest espai fos un museu de la seva producció: per

FOTOS: Carles Canals

això ja disposava del seu edifici a Barcelona, amb la direcció del qual s'havia reconciliat des que Narcís Serra arribà a l'alcaldia. Però quan Moneo encetà la construcció de l'espai Estrella, ja tenia clar que «l'interior de la galeria pretén acostar-se al contingut de l'obra de Miró». I d'altra banda, és dubtós que una *radicalització* del pla museístic –en el sentit de cedir importància a les exposicions temporals i

els tallers dels nous artistes– fos l'imam que cridés els fidels a l'espai Miró. Més fàcil és que atreguin el públic les exposicions externes amb les que periòdicament la Fundació Mallorca publica el seu fons: enguany podem comptar «De Miró a Gaudí» (Almeria), en què s'exposà la sèrie precisament anomenada *Gaudí*; o la contribució a l'Exposició Universal de Japó, sota comissariat de Daniel

Giralt-Miracle; o a la Fundació Marcelino Botín... Ara, amb l'edició d'un catàleg raonat, els processos mironians poden ser més evidents per a tota casta de públic; no crec que se'ns pugui acusar d'agosarament si afirmem que és possible que la Fundació Pilar i Joan Miró deixi de ser una desconeguda per a turistes i illencs. I és llàstima que així hagi estat durant molt de temps. La

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Certificat de Qualitat
ISO 9001:2000 Nº 02 05678

Cream espais per conivre

Visions

localització *extra muros* de l'espai ha estat, sense dubte, un escull massa gran per a la gent mandrosa, tot i la millora dels accessos i del transport públic. I moltes activitats a la Fundació s'han celebrat en petit comitè, amb més atenció externa que illenca: així, la retransmissió del programa *La ciudad invisible* de Ràdio 3 la nit de Sant Joan –coincidint amb mostres de cinema, música, exposicions, tallers– escollí enguany

la Fundació com a seu. I sempre s'ha complert a més allò que Miró desitjà per al seu espai mallorquí: que fos un centre efervescent per als artistes. Cada any es celebren tallers i se'n concedeixen beques de creació; sovint aquestes repercuten en l'esdevenir quotidià de la ciutat (seguint el lema: «Si la muntanya no vé a Mahoma...»), com va ser la recent intervenció artística de Jarek Lustych a la plaça de Gomila.

I no podem oblidar tampoc les exposicions temporals d'artistes tan coneguts (i reconeguts) com Louise Bourgeois, Ana Matos o Fernando Sánchez, per esmentar alguns dels artistes convidats enguany, a què s'afegeixen naturalment conferències, concerts i qualsevol casta d'activitat artística. Res no deixa de convidar-nos a conèixer millor aquest espai desconegut de la ciutat.

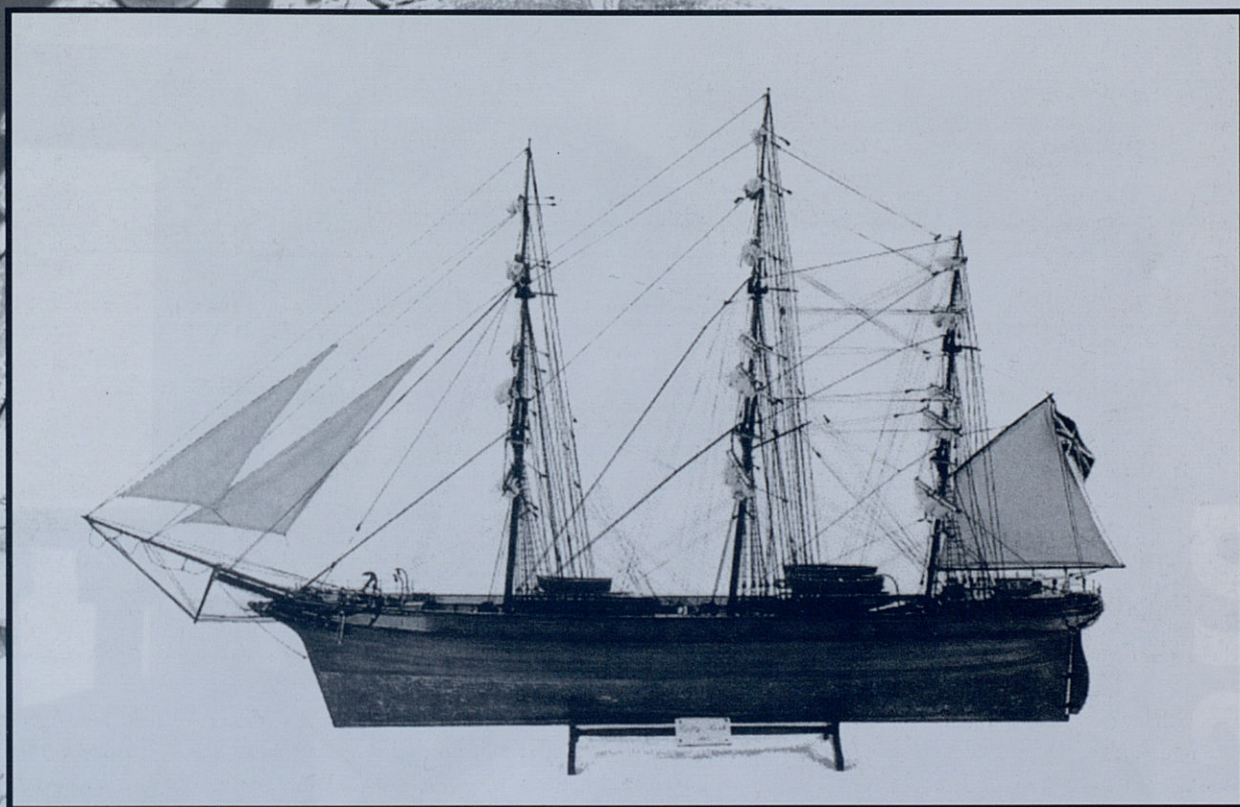
**exco
leta**
Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

**exco
leta**
Gianni Rodari

Mostra de modelisme naval NADAL 2005

**"VAIXELLS DEL SIGLE XIX"
de l'1 al 20 de desembre**

**Sala d'exposicions
KENIA HOBBY MODELS
C/ de Josep Anselm Clavé, 12
De dilluns a dissabte, horari comercial**

kenia
Hobby Models, sl.

Entrevista

Rogelio Araújo

«El catàleg raonat del fons Miró portarà més públic a la Fundació»

CARLES CANALS

Des de 2003, Rogelio Araújo és el màxim responsable de la política cultural a la capital balear i, en conseqüència, també el principal valedor de la Fundació Pilar i Joan Miró a Mallorca. Si la polèmica ha acompanyat no poques de les seves actuacions en la seva àrea, la publicació del catàleg raonat del fons mironià hauria de ser un motiu de gaudi per a tots els amants de l'artista.

—Com és que s'ha torbat tant la Fundació Pilar i Joan Miró a elaborar un catàleg d'aquestes característiques?

—L'objectiu no es va plantejar en obrir-se la Fundació, sinó que va

—Esperau que amb la publicació d'aquest catàleg la Fundació sigui més coneguda o reconeguda?

—Sí, tot i que no és un objectiu directe —pensar que per tirar el catàleg tindrem més visitants—; però sí que és cert que publicar-lo suposarà que es conegui millor l'obra de Joan

«Amb el catàleg s'esvairan tots els dubtes sobre la qualitat de la col·lecció»

ser un encàrrec posterior. És fruit de la necessitat que es conegués el patrimoni tan fantàstic que hem heretat. Parlam d'un catàleg raonat amb devers 1.700 obres, cosa que implica dues coses: la primera és la importància o la riquesa del llegat Miró; però la segona és l'aspecte tècnic en si mateix. Sempre s'ha prioritzat fer un catàleg argumentat, documentat, i aquest és d'una solvència tècnica indiscutible i ha suposat una despesa econòmica considerable, la qual han assumit de bon grat la Fundació i l'Ajuntament.

Miró en general i, de manera específica, aquella que és propietat de la Fundació Pilar i Joan Miró. Pensau que farem una gran difusió a escala mundial —museus, llibreries— d'aquest catàleg que, insistesc, vol reflectir la riquesa patrimonial immensa de l'ens; en conseqüència, sí que és possible que impliqui tenir més visitants i que ens visitin amb més freqüència els admiradors de Joan Miró d'arreu del món.

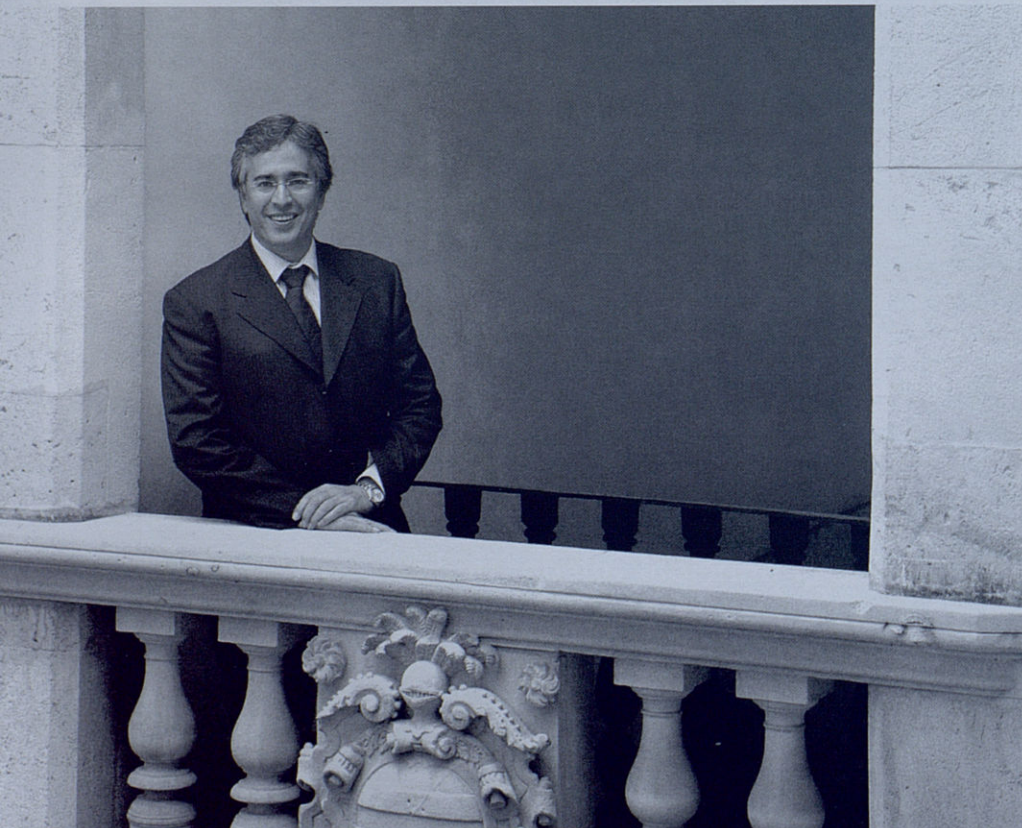
—Això no obstant, bona part dels fons de la Fundació

corresponen als darrers anys de l'artista, com és natural, però aquesta és una època que no pocs crítics rebutgen per repetitiva i poc profunda (i us puc ben assegurar que aquest no és el meu cas): tenim molts de papers —preparatoris o no— que ja han estat exposats davant la indiferència del públic.

—Publicar el catàleg suposarà que es pugui veure que també hi tenim pintura i escultura. I tot i que certament la majoria del fons correspon a l'obra mironiana posterior als anys 60, també tenim el primer oli que va pintar. Quin valor se li pot donar? Crec que moltíssim. A més, crec que amb la publicació d'aquest catàleg s'esvairan tots els dubtes que hi pugui haver sobre la qualitat de la col·lecció.

—Això ens du a un altre aspecte de la qüestió. Miró no plantejava la Fundació mallorquina com un espai expositor de la seva obra, sinó com un centre de recerca, experimentació i trobada dels nous artistes... I això no obstant, l'hem convertida en un museu de la seva producció que, a més, acull els nous valors.

—És ver que hem arribat en aquest punt, però entenc que els responsables del llegat arribaren a la conclusió que la Fundació també havia de ser testimoni de l'obra mironiana. Amb l'arquitectura de Moneo i l'habilitació de l'espai museístic s'ha assolit aquesta presència. A més, des que la nostra regidoria se n'ha fet càrrec, amb la col·laboració de la directora, Magdalena Aguiló, hem intentat que l'obra de l'artista tingués més protagonisme, sense que això fos incompatible amb la voluntat de l'artista de donar suport als nous creadors. Però és clar que volem més imatge de Miró, perquè la gent que hi accedeix allò que vol veure és... Miró, a més del gran

luxes patrimonial que suposen els tallers de Son Boter i el de Sert.

-Ja que parlem de Son Boter...

-S'ha complert amb totes les prescripcions que corresponen a la conservació d'un bé d'interès cultural (BIC) d'aquestes característiques excepcionals, amb un control estricte de la humitat -atesos els

materials arquitectònics emprats-, amb un sistema automàtic de portes que evita diferències de temperatura. Ara ja podrà habilitar-s'hi un sistema de visites, però això no vol dir que s'hagi acabat la feina: cal tenir cura de la fusteria... Sempre hi ha coses per fer, però respectuosament -com no podia ser d'una altra manera- amb el BIC que és.

-Canviem de tema, sense deixar la Fundació. El sistema gerencial actual serà estable, després de tants d'anys de fragilitat?

-La figura de gerència actual, que té unes competències artístiques importants, a més de dur l'administració, ens va fer pensar en un perfil de persona polivalent, amb uns coneixements forts sobre Miró, i na

HUGUET

Rajoles hidràuliques
i peces de *marmolina*
(banys, cuines, escales, etc.)

Camí de ciutat vell s/n
07630 · Campos
Tel, 971 650 609
Fax 971 651 341
www.huguetmallorca.com

Magdalena era la persona idònia. Allò que no tenia sentit per a una estructura petita – amb relació al personal – era mantenir les figures d'un gerent i d'un director artístic. I crec que la nostra decisió ha estat encertada, gràcies també a la col·laboració de la comissió executiva, la qual té un pes important en el funcionament de la casa. La Fundació roda, i roda molt bé.

–Ja hem dit que sorprenia la manca d'un catàleg raonat a la Fundació després de tants anys; però és que aquesta situació sembla que afecta bona part dels fons municipals, artístics i bibliogràfics. Pens, per exemple, en el llegat

Llabrés, tancat en caixes a l'edifici d'Avingudes...

–Partim d'un compromís amb un llegat immens. Seria irresponsable de part meua dir que ara tot ho podríem tenir en condicions òptimes. Hem d'anar assumint projecte per projecte i objectiu per objectiu, sense deixar d'entendre que, efectivament, el llegat Llabrés ara no està al seu lloc adient. Però seguim les passes: a principi de gener obrirem la Biblioteca d'Estudi General, que ens permetrà desar-hi el servei de préstec que ara du Cort, i hi portarem els fons antics, inclòs el llegat Llabrés. Però això no es pot fer en un dia.

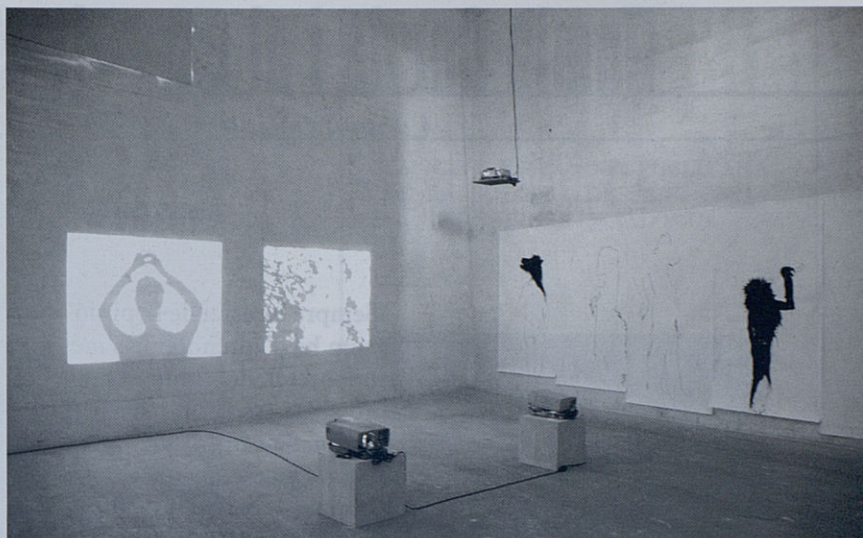
–Ho preguntava per un fet conegut: l'arribada del Partit Popular a Cort va suposar que es racionalitzàs la despesa que havia fet créixer el darrer regidor, Colau Llaneras; però la contenció pressupostària en aquesta àrea també ha causat problemes en la gestió, com demostren el cas Miró i el cas Llabrés.

–En definitiva, com us he dit, som hereus d'un llegat enorme i això ens condiciona. Però no som partidari de mirar enrere i xerrar amb facilitat dels meus antecessors. A Ciutat s'han fet coses encertades en uns moments determinats, i tot i que per ventura no sempre s'ha assolit

l'objectiu de promoure la cultura segons els pressuposts, jo ho intent seguint la línia que marca el programa del meu partit. Què faig? Incrementar-ne els pressuposts, però sempre amb un contingut, amb despeses clares i justificades segons criteris raonables, i de manera que aquesta voluntat política quedi plasmada en un document tècnic. I procuram que, a més de les aportacions polítiques, altra gent –persones significatives en el món de la cultura– hi col·labori.

–Però si repassam les vostres àrees, observarem que bona part del pressupost cultural ha passat a allò que anomenau

La Fundació també recull feines capdavanteres d'autors contemporanis.

Dinamització Ciutadana, sense resultats clars.

–Crec que no ens hem de confondre. Hi havia un seguit d'activitats que en la legislatura passada depenien de Cultura, com ara les festes de Sant Sebastià. En va crear una regidoria com Dinamització Ciutadana, aquestes activitats corresponien millor a la nova àrea, i ens en vàrem repartir la dotació pressupostària i el personal que se n'ocupava. Ara nosaltres tenim altres activitats, tot i que hi ha casos en què nosaltres participam, com són espectacles o la cessió d'espais com el de Ses Voltes. No ens enganem, si ara sumàssim els pressuposts de Cultura i de Dinamització Ciutadana veuríem que han crescut moltíssim.

–Heu estat acusat de portar una política erràtica; ara heu remodelat el gabinet després que el Govern contractàs Margalida Duran. I dels dos teatres de titularitat municipal, el millor, el Xesc Forteza, és cedit a la programació de la Fundació Teatre Principal, del Consell.

–Sí, aquests són comentaris malintencionats, però sortosament no s'ajusten a la realitat. Anirem per parts –i començarem

pel final–: l'Ajuntament disposa de dos teatres magnífics, el Xesc Forteza i el Teatre Municipal. En el cas del Xesc Forteza, durant la passada temporada vàrem signar un petit acord de col·laboració amb el Consell, com no podia ser d'una altra manera, per facilitar-li la programació mentre tenia el Teatre Principal tancat. Però la gran majoria de la programació, i aquesta ha estat ben diversa, ha estat municipal. Enguany ni tan sols hem signat un conveni; ens limitarem a programar les actuacions que ens demanin. Amb relació al primer tema, si una persona com Duran, que ha fet feina amb mi durant dos anys, té una nova promoció laboral, jo l'he de felicitar per la feina que ha fet amb mi i per la que farà. El replantejament de l'àrea és posterior, per ajustar-la a la realitat laboral que ens hem trobat.

L'entrevista s'acaba aquí; Araújo ha d'agafar un avió a Síria i ja no tornarà a estar localitzable fins que aquest número hagi tancat l'edició. Ens han quedat moltes preguntes per fer –sobre el contenciós amb el Cercle de Belles Arts i el llegat Balaguer, sobre el funcionament del Casal Sollerí i de Ses Voltes, entre d'altres–; però sense dubte les podrem respondre en propers números d'EL MIRALL.

Damià Cerdà i el món clàssic

LLORENÇ VICH SANCHO

Notes literàries

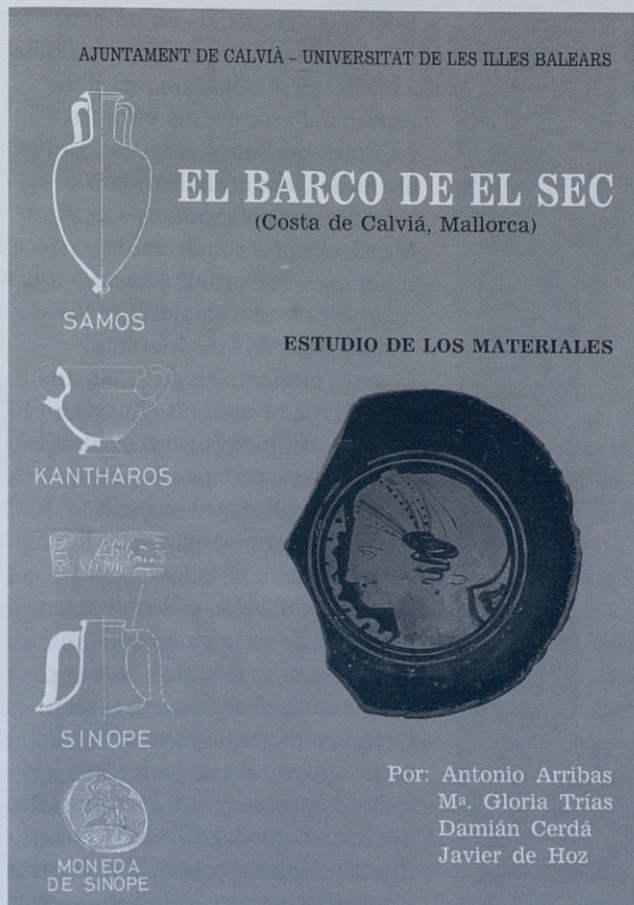
Sempre he estat de l'opinió que hom ha d'aprendre dels més vells i, sobretot, dels millors –els notables– sense mirar-s'hi, en parquedats ni en el temps que cal estar. Qui escolta un vell es torna irremeiablement humà. Ara bé, escoltar un altre tan sols vol dir obeir-se a si mateix. Cal no oblidar-ho.

No cada dia hom té l'oportunitat d'investigar el passat amb qui l'ha desenterrat durant tota la seva vida, i que l'ha viscut plenament, sense fissures. Retornen a l'existència i a la respiració petites espurnes de bronze, hel·lèniques mirades, preciosos tassons per a beure un bon vi de Falern, espases i punyals que fan que la mort sigui d'una molt acurada estètica –sí, just com ara–, ceràmiques que parlen de la vida diària en un món en essència no gaire diferent del nostre, però terriblement llunyà en estètica, dones d'una bellesa que atura la respiració... Damià Cerdà Juan té vuitanta-vuit anys. És arqueòleg, tot i remarcant la tercera persona del present d'indicatiu del verb, perquè no s'atura en cap moment. És persona activa, molt

metòdica i plenament objectiva. Basta donar un cop d'ulls a tots els seus llibres. En el tracte no deixa de ser afable, quasi bé familiar. És home culte –gairebé a la mida d'una Pollença sempre engalanada de tradició literària i artística–, conversador de talent, economista d'estudis, professor d'anglès, pollencí de naixement –1917– i historiador del món clàssic per genètica. Sap recitar de memòria poesies senceres del seu conterrani Miquel Costa i Llobera, *El Pi de Formentor*, algunes «horacianes» com la titulada *Entrada d'hivern* o també aquells alcoverians versos del «Faune mutilat, / brollador eixut, / jardí desolat / de ma joventut. [...]»

Parlar amb ell és sempre un petit regal que els déus romans i grecs no volen deixar de brindar-nos. La ciutat imperial del Tíber torna a respirar a través de Claudi o de Tiberi... Mutilades estàtues trobades en terra baleàrica ens miren amb l'arrogància romana o l'elegància grega. Pollentia continua ben viva. La gent s'hi passeja sense por en el futur, el cavall del Cèsar demana eternitat, les columnes aguanten els segles... És un autèntic delit contemplar els seus dibuixos. Els foners no amollen les bassetges. La pedra sempre arriba allà on cal arribar, en el punt precís. El primer tir de fona del senyor Cerdà fou el llibre titulat *La nave romano-republicana de la Colònia de Sant Jordi* (1980), una esplèndida monografia editada pel Museu de Mallorca. Hi apareixien les excavacions arqueològiques submarines realitzades durant l'estiu de 1977. D'aquella experiència Guillem Rosselló-Bordoy deixà escrit: «[...] Por primera vez se ha seguido en nuestro ámbito

mallorquí un sistema de excavación exhaustivo que ha puesto al alcance del investigador todo el material arqueológico de un yacimiento cerrado que escapó de las manos de los saqueadores.» Set anys més tard aparegué un dels llibres, sens dubte, més fonamentals de tota la nostra bibliografia arqueològica, el titulat *El barco de El Sec* (1987), editat pel consistori de Calvià i la universitat illenca. En col·laboració amb Antonio Arribas, Maria Glòria Trias i Javier de Hoz, el ja quasi nonagenari pollencí no deixa en cap moment d'excavar les

entranyes de la nau trobada a la petita illa del Sec, situada vora Portals Vells. Es tracta d'una nau romana del segle quart abans de l'era cristiana. Els intensos i ben documentats articles escrits per ell, com són els titulats *La cerámica ática de barniz negro* i *Las ánforas de la nave de El Sec*, donen un esplèndid cos a un gruixut tom del tot i per tot imprescindible, digne de tota biblioteca que vulgui presumir de portar el nom de mallorquina. Cal rememorar tres monogràfies més, editades totes pel Consell de Mallorca. *El vi en l'ager pollentinus* i

DAMIAN CERDA JUAN

LA NAVE ROMANO-REPUBLICANA
DE LA COLONIA DE SANT JORDI
SES SALINES - MALLORCA

en el seu entorn (1999), *Les àmfores salseres a les Illes Balears* (2000) i *Bocchoris. El món clàssic a la badia de Pollença* (2002). D'aquest darrer llibre ja en donarem àmplia informació (vegeu EL MIRALL, núm. 137). Hi quedava constància de la ciutat romana de Bocchoris, situada a Pollença. Quant a la primera monografia, cal recordar que es tracta d'inventariar les àmfores de vi trobades a Pollentia –l'actual Alcúdia. Solen ser de Pompeia, Falern o Sorrent. També n'hi ha de fabricades aquí. Recordem que Plini el Vell ja donava alabança al vi baleàric. També apareix ben documentada tota una canalització d'aigua que anava des de Ternelles a Pollentia. Gairebé es tractava de setze quilòmetres d'aigua canalitzada. Molta

complimenti

El Palau Can Ques personalitza els seus actes

San Miguel, 53 (entrada Gran Caffé Capuccino) · 07002 · Palma· tel. 971 71 88 64 · fax 971 71 00 50
www.compliment.org · complimenti@complimenti.org

LES ÀMFORES SALSERES A LES ILLES BALEARS

DAMIÀ CERDÀ I JUAN

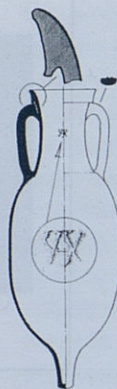

Bocchoris.
El món clàssic a la badia
de Pollença

Damià Cerdà

Col·lecció
Quaderns de
Patrimoni Cultural

8

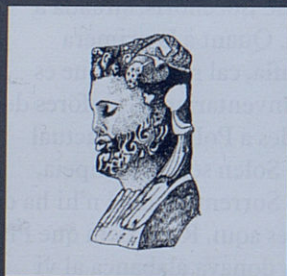

COL·LECCIÓ LA DEIXA, 4

MONOGRAFIES DE PATRIMONI HISTÒRIC

EL VI EN L'AGER POLLENTINUS I EN EL SEU ENTORN

DAMIÀ CERDÀ I JUAN

COL·LECCIÓ LA DEIXA, 3
MONOGRAFIES DE PATRIMONI HISTÒRIC

part ja ha desaparegut.

Anecdòticament el senyor Cerdà conta que quan treballava sobre el tema va arribar a una finca on passava aquesta canal. El pagès li va explicar que feia tan sols un dia que l'havia esbucada per motius pràctics de manteniment de la finca. Increïble, dos mil anys allà ubicada i va arribar un dia tard!

Del segon cal esmentar que s'estudi- en les àmfores trobades a sis de les naus enfonsades a les nostres costes. Solien ser transportades des del port de Cadis fins al port de Roma.

Just ara, emperò, treballa intensa-

ment –sense aturall– en un nou llibre que versa sobre el món clàssic a les Balears. Trobarem més d'un centenar d'estàtues micèniques, itàliques, púniques, gregues... El 123 abans de Crist les Balears són conquerides pels romans. Cecili Metel, el teatre romà, làpides funeràries de Corneli Àtic amb una magnífica traducció del pare Veny... També gaudirem de diferents tassons, ungüentaris de vidre, un griu alat de bronze, els bous de Costitx... El món bizantí no deixarà de mirar-nos amb perplexitat i arribarem gairebé als castells medievals promoguts pel rei Jaume II de Mallorca.

És sabut que els foners eren merce- naris que lluitaven a favor de Cartago contra Roma. A Sicília –anomenat, aleshores, mar de Grècia– aquests joves guerrers mallorquins robaven totes les estàtues que trobaven. I ben enterra- des havien quedat dins les terres illenques durant segles. N'hi ha que són veritables meravelles. La major part d'aquestes estàtues dibuixades pel senyor Cerdà són d'origen grec. Algunes no tenen parió. Cal desta- car alguna imatge de sirenes, un porc senglar amb ales...

És aquest tot un món ancestral que no per esvaït deixa d'estar ben viu. Sobretot ha sabut sobreviure i alenar dins els llibres que ha escrit i dibuixat Damià Cerdà, vora el mar, sempre vora aquesta immensa mar, que durant dos mil·lenis ha resguar- dat tot el que bonament ha sabut i ha pogut d'aquelles cultures que ara com ara encara no han deixat de ser, gràcies als déus pagans, afins a la nostra pròpia civilització.

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GESA

AVARIES: 902 534 902

I nosaltres què som?

JAUME CORBERA POU

El preàmbul i l'article 1 de la proposta de reforma de l'Estatut de Catalunya, aprovada pel Parlament de les 4 províncies, diu que «Catalunya és una nació». És la voluntat de la immensa majoria dels diputats catalunesos que així consti, perquè sembla que aquest és el sentiment de la majoria de la població. Pot ser, és possible que sigui així, tal vegada sí que «Catalunya és una nació», no som jo qui per discutir-ho... Ara bé, si per «Catalunya» entenem la comunitat –com crec que ho entenen els diputats que han aprovat la proposta– governada per la Generalitat de dalt (anomenada per això «Generalitat de Catalunya»), resulta que aquesta consideració exclou explícitament tots els qui ens considerem catalans, perquè ho som d'història, de llengua i de cultura, i pertanyem a una col·lectivitat natural d'un territori fora de la jurisdicció d'aqueixa Generalitat, és a dir, pertanyem a una col·lectivitat natural de les Illes Balears, de València, de Catalunya Nord o de la Franja. «L'autogovern de Catalunya es

fonamenta en els drets històrics del poble català» diu l'article 5, i novament es dona a entendre –aquí hi ha una certa ambigüitat, perquè enlloc no es defineix el «poble català»– que «poble català» és el que viu dins els límits del territori governat per la Generalitat... Els altres, que vivim a fora d'aquests límits, no som «poble català», per molt que ens hi puguem sentir. Els polítics de l'anomenat Principat han fet la tria i han sentenciat, ja sembla que definitivament, que els de «nació catalana», que «els catalans», són només els de les quatre províncies del nord-est peninsular. Com ja va passar amb la senyera de les 4 barres, que històricament havia estat de tots els Països Catalans i amb l'Estatut de Catalunya de 1979 va ser adjudicada només a aquesta comunitat, la nacionalitat catalana ha estat ara clarament restringida a una part dels seus components històrics. Si els balears, de llinatges catalans, de llengua catalana, d'història catalana des de 1229, d'institucions jurídiques i governatives

Si Catalunya no és una nació i si nosaltres restem aliens a Catalunya... Què ens queda? Això es pregunta el professor Corbera.

Opinió

“Encara queden botigues”

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

catalanes des de 1229 fins al Decret de Nova Planta de 1715, que hem aportat personatges il·lustres i indispensables a la història cultural catalana, així com a la Renaixença i a la consolidació cultural i política

simples espanyols un poc «particulars»? Sabia que el regionalisme conformista de CIU o l'espanyolisme renovador del PSC ni s'ho plantejaven, això de la nació catalana completa, però esperava qualche cosa

més d'ERC, els independentistes pancatalanistes (de paraula). El resultat, tanmateix, ha estat decebe-

No sé nosaltres què som, però sí que sé que Catalunya ens exclou

del segle xx, com Ramon Llull, com Anselm Turmeda, com els cartògrafs de l'Escola Mallorquina dels segles xiv i xv, com el matemàtic Joan Ventallol del segle xvi, com Marian Aguiló, com Ramon Picó Campomar, com Antoni M. Alcover, com Gabriel Alomar, com Francesc de B. Moll, com Josep M. Llompart, com els nombrosos artistes i escriptors contemporanis nats a les Illes que triomfen en català avui en dia..., si els balears, repetesc, no som de la «nació catalana», de quina nació som? Què som, nosaltres? Uns

dor: al nou estatut només hi sortim de manera molt indirecta (ni se'ns cita pel nom) a l'article 6.4 («La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya») i a l'article 12 («La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya»). Per

als artífexs del nou Estatut catalunyès no som més que una indefinida «comunitat» o – pitjor – un «territori» (= 'extensió o superfície de terra', *Diccionari de la Llengua Catalana*) amb qui es comparteix vagament patrimoni lingüístic o, simplement, amb qui es tenen uns vincles històrics, lingüístics i culturals, imprecisos i indeterminats. Com a molt, al mateix nivell que l'Alguer.

Bé, no sé nosaltres què som, però sí que sé que Catalunya ens exclou i que ens diu clarament que hem de deixar de banda qualsevol vel·leïtat catalanista. *Nosaltres no som ningú*, ni per a Catalunya –que ens ignora– ni per a Espanya, on no pintam res i a la qual només importam per a sucarnos. Gràcies, de totes les maneres, per haver-nos-ho fet tan patent. Ara ja sabem segur –els qui encara teníem qualche esperança– que no hem de confiar més que Catalunya ens empari. Ni tan sols comptant amb Esquerra Republicana. Adéu! Que tengueu sort!

Metges especialistes en Oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

Preparats per al repte

JOAN VERGER POCOVÍ

El port de Palma ha entrat en la llista dels vint primers ports del món pel que fa al trànsit de passatgers de creuers turístics que publica anualment la prestigiosa revista anglesa Lloyd's Cruise

International. Segons aquesta publicació, Palma es col·loca en el denovè lloc, per davant del de Nova York, amb la previsió de superar els 807.000 passatgers per a l'any 2005. El Carib continua essent, amb diferència, la principal zona del món dedicada al negoci dels creuers turístics, seguida de la costa oest dels EUA.

Barcelona, amb més d'un milió de passatgers durant l'any 2005, se situa al capdavant dels ports més visitats. Palma es col·loca dins el grup dels tres ports mediterranis que enguany han superat els vuit-cents mil passatgers, juntament amb Venècia i Civitavecchia. Els tres ports han entrat per primera vegada al top 20 de Lloyd's Cruise International. Palma es consolida així com una destinació de primer ordre mundial dins la xarxa d'itineraris de les principals companyies de creuers. Això ens fa ser optimistes i mirar cap al futur amb la garantia que a les Balears podem apostar decididament per aquest tipus de turisme. El mes d'octubre, el més fort de la temporada, més de 124.000 passatgers arribaren a Palma amb 74 vaixells, i es va superar el rècord per tonatge i el nombre de passatgers en un mateix dia en règim de creuer turístic, amb prop de 40.000 tones i més de 11.600 passatgers en sis creuers.

Noves infraestructures

La construcció d'una nova terminal de creuers a la zona de Paraires entra dins el projecte del Pla director d'infraestructures del Port

de Palma, que es troba en aquest moment sobre la taula dels tècnics de les principals administracions locals per ser consultat, amb la remissió prèvia als ministeris de Medi Ambient i de Foment perquè s'aprovi definitivament.

Aquest Pla preveu ampliar el dic de l'Oest i crear-hi una nova dàrsena que possibilitarà destinar els molls de Ponent íntegrament al turisme de creuers.

Un exemple de bones infraestructures el veim a Eivissa, on la construcció del dic de Botafoc ha permès que els grans vaixells, que fan prop de tres-cents metres d'eslora hagin trobat en aquest port una escala idònia per afegir als seus circuits per la Mediterrània occidental.

Pel que fa al port de Maó, les seves condicions geogràfiques, avui li creen un problema per al trànsit de vaixells de gran eslora. Per

aquest motiu estam obligats a estudiar la viabilitat de construir en el futur una terminal i unes línies d'atracament exclusives per aquest trànsit. Aquest serà un dels punts que s'inclouran en el Pla director d'infraestructures que estam a punt d'encarregar perquè es redacti, i que donarà una visió de la situació i de les necessitats del port de Maó d'aquí als pròxims vint anys.

Promoció exterior

En resum, des de l'Autoritat Portuària veim estratègic i oportú apostar per un tipus de turisme que segons totes les estadístiques augmenta. En el futur es preveu que aquest turisme assoleixi grans oportunitats de negoci i importants beneficis.

**Joan Verger Pocoví és president de l'Autoritat Portuària de les Balears*

Queen Mary II.

Jornades Econòmiques de l'Euram

Aquest mes de novembre Palma ha estat la seu de les IV Jornades Econòmiques de l'Euram, enguany dedicades especialment al món del turisme.

L'expresident de la Generalitat de Catalunya Jordi Pujol encetà les jornades dia 3 amb la conferència «Leix mediterrani: el seu pes a Europa». Continuaren dia 8 amb una xerrada de Guillem López Casasnovas, catedràtic d'Economia Aplicada i conseller del Banc d'Espanya, sobre «Les infraestructures silencioses a l'arc mediterrani: capital humà i capital social a les Illes Balears».

El gruix de les activitats, emperò, va tenir lloc els dies 17 i 18 amb el Congrés Internacional de Turisme. Al llarg de dos dies se succeïren les ponències, les conferències i les taules rodones sobre turisme i activitat empresarial, dijous, i els nous mercats turístics, divendres. Es comptà amb la participació activa de personalitats rellevants dins el camp del turisme, la majoria procedents dels Països Catalans, però amb notable presència internacional, com Jafar Jafari, professor de turisme de la Universitat de Wisconsin i editor en cap de la revista *Annals of Tourism Research*; José Manuel Gándara, professor de la universitat brasilera de Paraná i expert en direcció i gerència hotelera, i Hans Müller, cap de contractació d'Espanya i Portugal del majorista de viatges Thomas Cook.

Les activitats concloueren amb la Nit Econòmica de l'Euram, amb un sopar de gala durant el qual es produí l'acte de relleu presidencial de l'Institut d'Economia i Empresa Ignasi Villalonga, entitat impulsora de les jornades, durant el qual fou nomenat nou president Llorenç Huguet Rotger, exrector de la UIB i actual president de la Caixa de Balears, «Sa Nostra», en substitució d'Oscar Ribas Reig, expresident d'Andorra.

El papa Benet XVI fa ús del català

El passat 29 d'octubre el papa Benet XVI es va estrenar amb el català durant la cerimònia de beatificació de vuit religiosos assassinats durant la Guerra Civil espanyola. Joseph Ratzinger es va dirigir, al final de la celebració, als centenars de fidels que omplien la basílica de Sant Pere per recordar el valor d'aquestes vuit persones i, en català, va demanar «que ells intercedeixin per la diòcesi d'Urgell i les altres diòcesis espanyoles, per les vocacions sacerdotals i religioses, i pel creixement de tots els fidels en les virtuts cristianes».

La frase en català de tot el seu discurs va ser rebuda amb un gran aplaudiment de tots els presents, que no esperaven aquest gest després de les repetides reticències del seu predecessor, Joan Pau II, que rarament utilitzava el català en les cerimònies públiques i que mai no va incloure aquesta llengua en la benedicció *urbi et orbe*, que es fa en més de seixanta idiomes.

Premis Miquel Àngel Riera

Amb motiu del 10è Aniversari del Premis Miquel Àngel Riera, que impulsa la Fundació Sa Nostra, s'ha convocat el premi extraordinari de narrativa. El guardó, destinat a premiar una novel·la per a escriptors de qualsevol edat, té una dotació de 6.000 euros i comprèn l'edició de l'obra a la Col·lecció "Tià de sa Real". El termini d'admissió d'originals acabarà dia 2 de desembre de 2005. El lloc de presentació serà el Centre de Cultura Sa Nostra o a qualsevol oficina de Sa Nostra.

Podeu consultar las bases dels premis a www.sanostra.es.

Aquets premis, instituïts l'any 1996 foran pensats amb la finalitat d'estimular la creació poètica i narrativa.

Viajes
MARTEL S.A.
CIBAL 021

**OFERTES PONT
DE DESEMBRE
2005**

VOLS DIRECTES DES DE PALMA

VENÈCIA del 07 a l'11 desembre **629,00 EUR**
LONDRES del 07 a l'11 desembre **491,00 EUR**
SÍRIA del 03 al 10 desembre - circuit **1.185,00 EUR**
ISTANBUL del 05 al 10 desembre **529,00 EUR**
ISTANBUL del 07 a l'11 desembre **396,00 EUR**
MALTA del 06 a l'11 desembre **405,00 EUR**
PRAGA del 07 a l'11 desembre **488,00 EUR**

Consultar altres destinacions des de Barcelona
No inclou taxes, visats, ni suplement de carburant

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com> · ventas@viajesmartel.com

Segueix la destrucció del patrimoni de Palma

El Govern i l'Ajuntament de Palma segueixen la seva tasca de destrucció del patrimoni arquitectònic de Ciutat. Aquest pic ha tocat el torn al pont de Gaspar Bennàzar, que va ser enderrocat el passat dia 5 de novembre.

Malgrat la pressió ciutadana, representada sobretot per la Plataforma pel Parc de les Vies, la història que el pont, que era a punt de complir cent anys, representava per als ciutadans de Palma ha quedat des-trossada per les màquines excavadores.

L'emblemàtic pont es trobava registrat en el Catàleg de protecció d'edificis i elements d'interès històric,

artístic, arquitectònic i paisatgístic de Palma en la categoria de protecció estructural B. I sembla que aquest grau de protecció no permetia l'enderroc, ni que fos amb la intenció de la reconstrucció posterior. Una reconstrucció, a més a més, que sembla impossible després que només quedassin una dotzena de pedres senceres. I és que l'Ajuntament incomplí el seu propi compromís de desmuntar el pont peça per peça per traslladar-lo a una altra ubicació quan veié que no era acceptat pels ciutadans, i actuà de pressa i sense miraments per fer via i evitar protestes que poguessin entorpir l'enderrocament.

La plataforma «Més per l'Obra» presidirà l'OCB entre 2005 i 2009

La plataforma «Més per l'Obra», única candidatura conjunta que optava a la presidència de l'Obra Cultural Balear (OCB), fou elegida dia 29 de novembre a l'Assemblea Extraordinària

de l'entitat per dirigir-la entre els anys 2005 i 2009, atès el fet que aconseguí la majoria de vots. Rebé 394 dels 436 que s'emeteren.

La Junta Directiva de l'OCB per al període 2005-2009 està formada per Jaume Mateu i Martí, com a president; Tomeu Martí i Florit, com a vicepresident; Josep M. Ferrà i Terrassa, com a secretari; Francesc Bellés i Ribot, com a tesorero; Andreu

FOTO: Andreu March

Caballero Romero, Maria Isabel Cerdó i Capellà, Esperança Mateu Ramis, Josep Melià Ques, Marc Ordines i Llopis, Miquel Salvà Bassa i Maria del Mar Vives Miró, com a vocals.

FUNDACIÓ TEATRE PRINCIPAL

Fundació Teatre Principal de Palma
Centre Cultural la Misericòrdia
Plaça de l'Hospital, 4 1r.
07012 Palma de Mallorca

Consell de
Mallorca

■ Departament de Cultura

La Fundació Teatre Principal de Palma convoca el
Premi Teatre Principal 2005 de texts dramàtics

Presentació dels originals a les oficines de la
Fundació de dilluns a divendres de **9 a 14 h**

Podeu recollir les bases a la seu de la fundació o a
www.teatreprincipal.com

El termini de presentació dels originals acaba el
dia 30 de desembre de 2005

Erwin Bechtold

«M'impòs reptes difícils,
i al final sorgeix el miracle»

CRISTINA ROS

Ha celebrat ja els 80 anys, però es manté en plena forma, física i mental. Erwin Bechtold (Colònia 1925) contempla com al Museu Es Baluard es reuneixen l'etapa primera de la seva trajectòria i les obres dels darrers sis o set anys. Ambdues obres parlen de la particular manera de fer de l'artista. I ell no mira enrere.

FOTOS: Musen es Balthard

Tendencias Artísticas

– Com es contempla la pintura als 80 anys?

– Es mira diferent, però no tant pel fet que tenguí 80 anys, sinó perquè avui tenc inquietuds diferents. Puc tenir 80 anys,

celebren els seus 80 anys, reuneix els principis de la seva trajectòria, a finals dels anys 50, i els darrers anys, del 1998 ençà. Com percebeu el retrobament d'aquestes dues èpoques?

«La contribució artística d'Eivissa, al llarg dels 60, va ser molt significativa»

però jo no mir cap al passat, sinó cap endavant, sempre cap endavant. I tenc la seguretat que demà seré capaç de fer-ho millor. És clar que, amb el pas dels anys, treballes amb més seguretat perquè cada dia domines més la tècnica, però la inquietud no decau.

– L'exposició al Museu Es Baluard, amb la qual se

diferència. De fet, hi ha quadres que no havia vist feia més de trenta anys. La confrontació era un risc que em feia una certa por, però que també em feia il·lusió assumir. I he de dir que el resultat m'ha sorprès, perquè tot i la distància, hi veig reflectida la mateixa mà. Penses que fas una obra molt diferent, però no ho és tant, perquè sempre hi ets tu,

– Era tota una incògnita veure reunites obres realitzades amb quaranta anys de

sempre ets tu, si has treballat, si treballes amb sinceritat. La sinceritat amb un mateix és el nucli de tota actuació artística.

— És aquesta sinceritat amb vós mateix l'actitud que ha guiat tota la vostra obra?

– Sí, i no només la meua. Hauria de dir que, en certa manera, aquesta actitud uneix molts d'artistes de la meua generació, la generació de la postguerra, perquè mai no vàrem pensar a vendre. No hi havia mercat per a nosaltres. En cap moment, ni jo, ni cap artista podia pensar que viuria exclusivament de la pintura. I això et donava la possibilitat d'expressar-te només com ho senties, amb més sinceritat.

– Situa-vos a finals dels anys 50: el grup Ibiza 59, del qual formàreu part, entre un

col·lectiu d'artistes en bona part arribats de l'estranger, el llenguatge abstracte gairebé desconegut a les Illes... Quina percepció es tenia a Eivissa d'aquella pintura que fèieu? Com recordau aquells moments?

– Per als eivissencs d'aquella època, com és natural, la pintura que nosaltres fèiem era raríssima, però eren persones molt obertes a tot allò que venia de fora. És més, heu de tenir en compte que a Barcelona es vivia un moment esplèndid, amb galeries amb les quals alguns de nosaltres estàvem lligats. Jo hi havia viscut, a Barcelona, i hi seguia treballant amb editors i galeries. A París, ja me n'havien parlat, d'Eivissa, d'una illa meravellosa i a la qual es podia viure amb molt pocs doblers. M'hi vaig instal·lar i, en poc temps, fundàrem el grup Ibiza 59 un grup d'amics que ens inspiràvem mútuament. Varen ser uns temps esplèndids, formàvem un autèntic grup de feina, i d'aquesta col·laboració varen néixer la galeria El Corsario, després, la Van der Voort i el Museu d'Art Contemporani d'Eivissa (MACE). A les Balears, ni a bona part d'Espanya, no hi havia cap altre lloc amb una moguda artística tan interessant.

– De fet, Eivissa va ser determinant per a l'obertura artística de les Illes Balears.

– La contribució artística d'Eivissa, a finals dels anys 50 i al llarg dels 60, va ser molt significativa, però no solament per a les Balears, sinó també per a la resta d'Espanya i bona part d'Europa. Amb això no em referesc tant a les repercussions del nostre grup artístic, sinó al moviment de gent que es va propiciar. Respecte al nostre col·lectiu d'artistes, us puc dir que treballàvem molt, amb moltíssima il·lusió i amb poquíssims recursos. Personalment, encara que tenia contactes i

Relojería Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES®
SWISS WATCHES

⌚
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

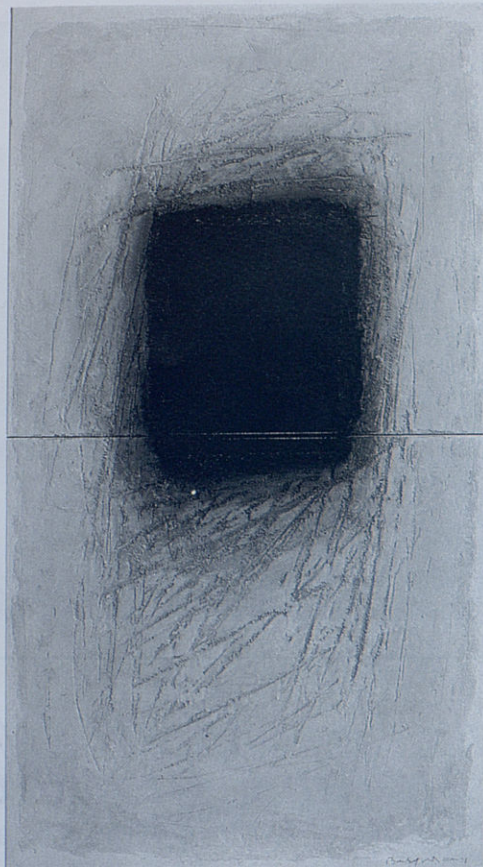
AL COSMONAUTS CHRONOGRAPH • OFFICIAL
FERTIS
swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14
07001 • PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 721 563 • 971 724 344
Fax 971 714 369
www.relojeriaespanola.com
respanyola@wmea.es

treballava amb galeries de Berlín, de Londres i de Barcelona, en aquell moment els editors em

salvaren la vida. Havia guanyat un premi FAD pel disseny de la desapareguda Llibreria Tècnica

Estrangera, dissenyava portades de llibres i la veritat és que tenia molt d'èxit, però jo volia pintar, i mai no vaig deixar de fer-ho.

– Què n'ha quedat, a Eivissa, de tot allò?

– N'hi ha empremtes fortes, de Broner, jo mateix encara hi som, i també hi ha galeries i, per descomptat, el MACE. Però ja se sap, molts artistes se'n varen anar, alguns són morts... Ara bé, per mi, Eivissa encara és extraordinària, perquè sempre m'ha deixat treballar amb tranquil·litat. Encara avui es pot viure apartat a Eivissa. Jo hi visc, perquè mai no m'ha agradat perdre el temps en les coses socials. Si abans hi havia inquietud entre els que arribaven a l'illa, però cap ni una entre els eivissencs, ara, en certa manera encara que hi ha un poc de vida cultural, segueix igual. Mallorca, en canvi, ha tingut la sort de comptar amb col·leccions importants, cosa que a Eivissa no hi ha.

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Des de 1.951

*Pere Josep Garcias
Pianer*

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assesoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

– Tornem a l'exposició «Bechtold 80», quines línies o trets dels que s'apunten a la vostra obra de principis dels anys 60 es mantenen encara avui?

– Els trets de l'informalisme, del qual hi ha una mostra en algunes obres dels inicis, a les pintures actuals només es manifesta amb l'interès per materials com les arenes o la pols de marbre. Però a la resta d'obres inicials que s'exhibeixen s'apunta la preocupació per la construcció de l'espai, un aspecte que he mantingut sempre i que s'ha aguditzat amb els anys. De fet, la meua obra sempre s'ha mogut entre la raó i l'espontaneïtat, des d'un llenguatge no figuratiu, del qual he de dir que crec que és una expressió que reflecteix el que és l'home més que no qualsevol figuració. D'altra banda, com es pot veure, el color sempre ha estat secundari per mi, en faig ús com a accent, però som monocromàtic, perquè tenc un cert

temor de mostrar-me superficial en el joc de colors. En el fons, he estat molt gràfic, i he optat pel caràcter més dramàtic de l'obra, per economitjar recursos, com a camí cap a l'essencialitat.

– Quines inquietuds us genera ara la vostra obra?

– Voldria expressar-me amb mitjans reduïts i defugir l'harmonia fàcil de l'obra. M'agrada aconseguir el contrast i arribar a un resultat inesperat. Vull dur les coses al límit. A través d'un procés d'enraonament, de composició del quadre, provoc formes i gests que escapin de la simetria, d'allò que s'espera. Això condueix a un desequilibri. Mai no he cercat la composició equilibrada, al contrari de Klee, a qui d'altra banda admir profundament. Però jo no cerc una pintura amable. M'impòs reptes difícils, i al final sorgeix el miracle.

– Als 80 anys, com mirau l'art

actual? Quin desitjaríeu que en fos el futur?

– Faig part d'una generació que sempre va cercar l'espiritualitat de l'obra, per ventura un impossible. Ara bé, sempre varem anar per darrere de les nostres obres, que sempre han estat més importants que no nosaltres. Ara, tenc la sensació que se cerca l'espectacularitat, que també nosaltres cercàvem, però en l'obra, no en l'artista, ni en l'efectivisme o en l'ocurrència. Sent un gran rebuig per tot allò que sigui superficial, i aquelles obres que van acompanyades de moltes explicacions i que, en el fons, no aporten res. Tampoc no voldria dir que no hi hagi grandíssims artistes. Mentre existeix l'home, existeix l'art. Diria que fa falta la meditació, que l'art convidi a pensar i a sentir. Escoltar, veure, mirar, sentir. Ara, la música es posa forta. En canvi, crec que s'ha de fer una mirada tranquil·la. Jo no pint per als superficials, ni m'interessa.

Presentació de l'«Anuari d'educació de les Illes Balears 2005»

L'acte de presentació de l'*Anuari d'educació de les Illes Balears 2005* va tenir lloc el proper passat dia 3 de novembre a la seu de la Cambra de Comerç. L'acte fou presidit pel Sr. Martí Torrandell, president de Colònia; el Sr. Avel·lí Blasco, rector de la UIB, i la Sra. Margalida Alemany, directora general de Formació Professional del Govern de les Illes Balears, que representà el conseller d'Educació i Cultura, el Sr. Francesc Fiol.

El Sr. Martí X. March, doctor en Pedagogia, presentà l'Anuari d'enguany, i destacà la vocació de continuïtat d'aquesta edició a causa de la favorable acollida que ha tingut en l'àmbit de l'educació de la nostra comunitat. Tant el rector de la UIB com la representat de la Conselleria coincidiren en els seus parlaments en el fet que aquesta publicació s'ha convertit ja en un referent en el món educatiu balear pel fet que comprèn tots els nivells educatius, des de la primària fins als estudis universitaris.

L'Anuari és fruit de la col·laboració entre la Universitat de les Illes Balears i Colònia, Fundació Guillem Cifre, a través d'un conveni amb la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears, i és una iniciativa del Grup d'Investigació i Formació Educativa i Social (GIFES) del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB, però amb l'objectiu que hi participi professorat d'altres departaments, mestres i professors del sistema escolar no universitari, inspectors d'educació, professionals de l'educació social, etc. A més, hem de ressenyar que, per fer possible i consolidar aquesta publicació, s'ha signat un conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Educació i Cultura i la Fundació Guillem Cifre de Colònia.

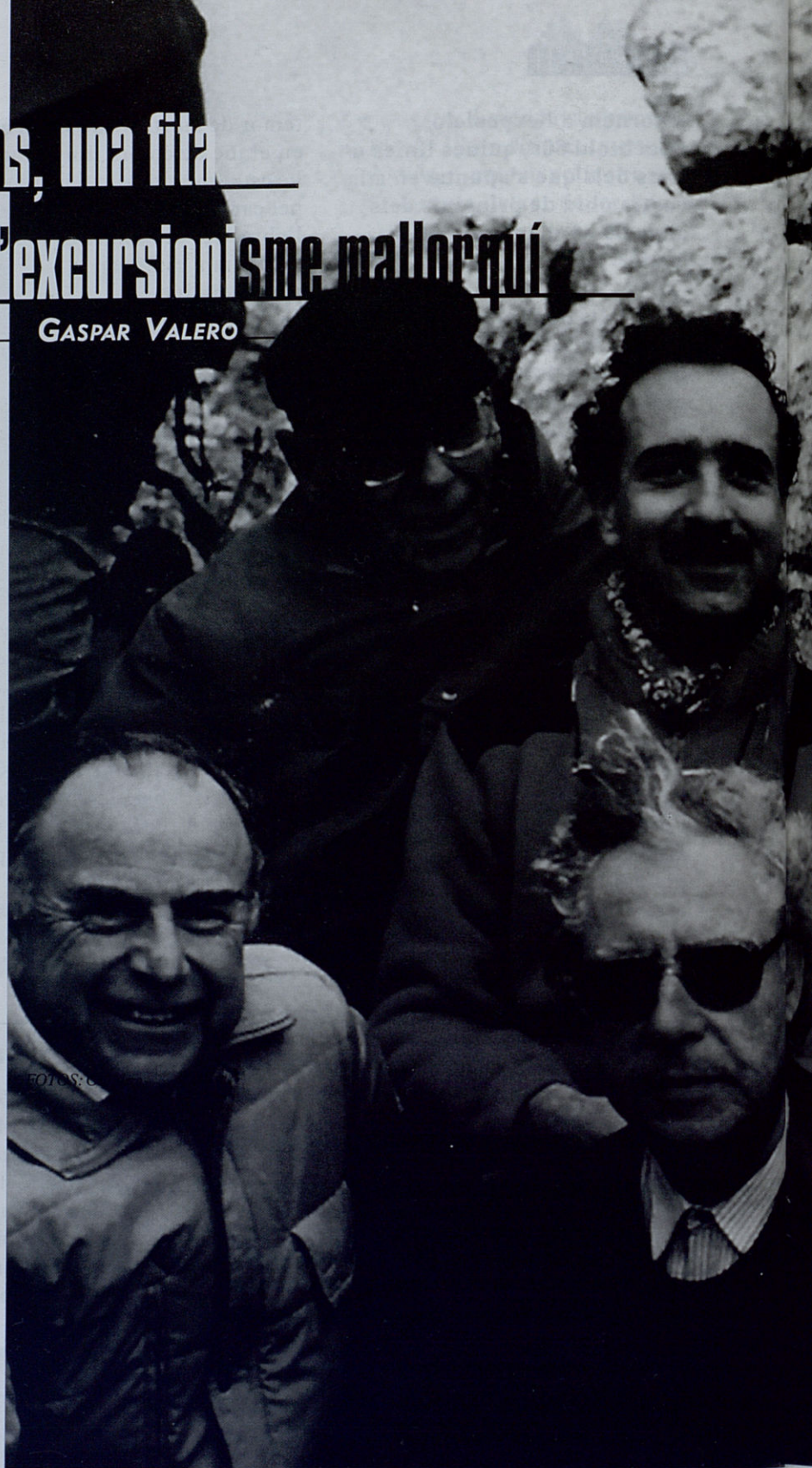
Benigne Palos, una fita de l'excursionisme mallorquí

GASPAR VALERO

Un fita, dins el món excursionista, és el muntet de pedres que serveix per senyalitzar el recorregut, per no perdre el camí i per orientar-se en els punts delicats o confusos, en els entrefocs i les cruïlles. Benigne Palos i Vadell, persona afable, amatent, cordialíssima, ha emprès la seva darrera excursió, ha arribat dalt la carena, i allà ha col·locat la darrera fita. De fet, tota la seva biografia es personifica com una de les fites rellevants de l'excursionisme mallorquí. El seu itinerari vital és una llarga ruta fitada d'experiències i d'aportacions que ens orienten als que anam darrere les seves petjades. Ens animam a caminar amb en Benigne; així, tot just acabam d'emprendre la marxa, i ja sorgeix la primera fita, ben llunyana en el temps: es tracta de la seva primera excursió, que féu amb la Joventut Seràfica, un diumenge de l'any 1928; una memòria prodigiosa i una conversa de bon comunicador ens ho recordava fa poc temps: «d'Algaida a Randa i a Cura, per camí de bístia». La segona fita ens descobreix la seva participació en el Grup Excursionista del Foment del Turisme; són anys d'aprenentatge en l'entitat més veterana de l'excursionisme mallorquí. La ruta s'endureix,

passam gorgs i fondalades, travessam la terrible Fosca, i l'any 1947, trobam Benigne Palos bastint les pedres d'una altra fita: amb Pere Darder i altres fundaren el que fou la primera colla que tingué el nom de Grup Excursionista de Mallorca, que més tard s'integrà en el GEM actual. El tirany no es perd, les

fites no demanquen i el guia no decau; ara, s'alça esperonejat per una ajuda inestimable, la seva esposa Francesca Nadal. Les fites són també organització, convocatòries, per passar en col·lectivitat les roques nues i cantelludes: el 1952, Benigne Palos tingué la iniciativa d'introduir a Mallorca la celebra-

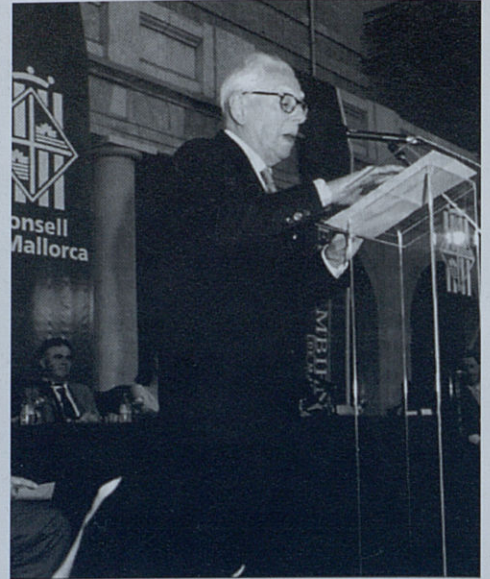

Itineraris

ció de la festa de Sant Bernat de Menthon, patró dels muntanyencs, cita que encara avui en dia se celebra anualment. El 1956, en Benigne corona un somni fora Mallorca: l'expedició a l'Aneto. En tornar, posa una fita nova, que ens mostra la faceta de pioner de l'excursionisme en l'aspecte de material i

equipament: «A l'Aneto vingué un grup de francesos amb cordes de nylon que no pesaven gens. En davallar, a Barcelona compràrem la nova corda. Poc després vaig demanar a un sabater d'Alaró un tipus de botes còpiades de les *trappeur* franceses, però amb la sola de roda de camió. Dos o tres anys més tard vaig

tornar a demanar unes altres sabates. El sabater no podia creure que les hagués destrossades, ja que l'home pensava que durarien tota la vida.» Mentre, l'estiu de la ruta asseca els rierols; les pedres passadores no són necessàries, però les fites benignes continuen marcant camí. Entre els anys 1966 i 1969

publicà setmanalment al diari *Balears* una ruta de muntanya. La tardor de l'itinerari vital, lluny de tocar a la porta del refugi, enrogeix l'arbocera i aporta temps lliure al nostre guia: les giragonses del camí són també fitades, com les responsabilitats assumides entre 1981 i 1984, quan fou president del Grup Excursionista de Mallorca, associació que més tard el nomenà soci d'honor. Entre zigzaga i revolt, el 1983 publicà el llibre titulat *Itineraris de muntanya*, un referent important en la

bibliografia de guies de la serra de Tramuntana. Interessat per la toponímia, participà des dels anys vuitanta en les Trobades d'Onomàstica i Toponímia, impulsades per la UIB. Prova d'aquest interès i dedicació és la seva obra titulada *Recull de terminologia de muntanya*, publicada l'any 1989, bona mostra de recull didàctic, una fita més en la llarga tasca de «salvar-nos el mots i recuperar el nom de cada cosa», que diria el poeta Salvador Espriu. També el 1989 ens convida a trescar per un municipi

pi molt estimat per ell, i publica el llibre *Valldemossa com a centre d'excursions*. Arriben els anys 90. En Benigne alenteix la caminada, però no retura; el seu exemple és tota una altra fita. Com Maria Antònia Salvà, sembla que ens diu:

*Vinc d'allà lluny... però, malgrat
[la cendra
que port al front d'un foc ja
[consumit,
quelcom encara falaguer i tendre
perdura en l'esperit.*

Arriba l'edat emèrita. El bastó de caminant és clavat definitivament a la llar familiar; la motxilla, curulla d'experiències, vessa de dons de la vida, de paisatges, de senders i viaranyes. La penúltima fita és posada: records i estima. Novament una estrofa de Maria Antònia Salvà ens serveix per il·lustrar la fita de l'hivern d'una vida, sens dubte de dolça escalfor:

*I en davallar del pic de l'alta serra,
esplai dels ulls, corona de l'esforç,
estimar més que mai aquesta terra
que ens dona el pa i les flors.*

La darrera fita, Benigne, l'has posada ara, amb el teu comiat. El cim, la carena, són teus. No deixis de mirar, amb el teu somriure, el pla i la vall que has deixat.

La mirada de... Cati Cladera

Fotografia

PIT EIXUT.

Imatge presa a Burkina Faso en el Novembre de 2001 amb una càmera Nikon F4.

Objectiu Nikkor 80-200 f2,8.

Diapositiva Fujichrome Velvia 50 ASA , escanejada a B/N amb un Nikon Supercoolscan 4000.

Llum del migdia, cel clar: 1/250s, f2,8.

Els Premis Pollença de literatura es consoliden i s'amplien

JOSEP MELIÀ QUES

**Sebastià Bennàssar i
Jaume Mesquida han
guanyat aquests
guardons en la seva
edició d'enguany**

Dià 4 de novembre es va fer la proclamació dels Premis Pollença de literatura. El lloc elegit no podia ser més convenient per a aquest esdeveniment ja que l'entrega dels Premis es va fer a Can Llobera, un fantàstic casal a la plaça Vella de Pollença que recentment ha adquirit l'Ajuntament de la localitat amb la col·laboració del Consell Insular de Mallorca. Un fantàstic

casal que va veure néixer i créixer un dels més insignes poetes de les lletres catalanes, Miquel Costa i Llobera. Enguany, al premi de novel·la s'hi afegia un premi de poesia que ha estat possible gràcies a l'ajuda de Colonya Caixa d'Estalvis de Pollença i concretament gràcies a la Fundació Guillem Cifre de Colonya. El jurat del premi de novel·la estava compost pels escriptors Guillem Frontera, Miquel Ferrà, Antoni Oliver, Miquel Àngel Vidal (guanyador a l'edició anterior) i Neus Canyelles. El jurat del premi de poesia estava format per Sebastià Alzamora, Carme Castells, Pere Joan Martorell, Susana Rafat i Antoni Xumet.

Es va alçar amb la victòria del premi de novel·la l'escriptor Sebastià Bennàssar amb l'obra titulada *Els blaus de l'horitzó*. Una novel·la que pren com a referència la Revolució dels Clavells que l'any 1974 va sacsejar i transformar Portugal, i aprofita per acostar-nos la realitat d'aquell país. En un cert sentit, com diu l'autor, és un intent de recuperar la memòria sobre un fet històric

EL MIRALL

amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

- Plànols Topogràfics
- Mesuraments
- Replanteigs
- Fotografies aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

que va marcar no tan sols aquell estat sinó també una època. A l'apartat de poesia el premi fou per a l'escriptor Jaume Mesquida amb l'obra *El declivi de la mirada*. Un poemari de versos breus i incisius que tracten temes tan clàssics com la pèrdua de l'amor o la mort. Uns poemes que, com va dir el membre del jurat Antoni Xumet, requereixen múltiples relectures per poder copsar en tota la seva immensitat la potència lírica que s'hi concentra.

En el torn dels parlaments, el batle de Pollença, Joan Cerdà, volgué aprofitar l'ocasió per reiterar el compromís de l'Ajuntament amb la consolidació d'uns premis en llengua catalana que pretenen ser una fita dins el nostre panorama cultural. De fet, la dotació (9.000 euros el de novel·la i 4.000 euros el de poesia) dels premis els fan uns dels més atractius de les Balears i confirmen un compromís municipal que va més enllà dels discursos i les bones paraules. El premi,

lògicament, inclou la publicació de les obres guanyadores, que farà Gall Editors.

Promocionar la nostra literatura i instrumentar eines de prestigi i d'aproximació, són fites que haurien de ser molt més presents dins la nostra societat. Ja se sap que una flor no fa estiu, però per alguna cosa es comença. Enhorabona a tots els responsables que els Premis Pollença siguin una engrescadora realitat, i sobretot un prec que es mantinguin en aquesta línia.

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

Tendències

cinefàgia

El cine immobiliari

(començant per 'Manhattan')

MATÍAS VALTES

Quan veus *El mercader de Venècia*, et preguntes per què l'han ambientada a la ciutat italiana, quan l'acció transcorre òbviament a Mallorca. A banda del context racista que avui la fa inacceptable, la història de Shylock obliga a pensar en els dots endevinatoris de Shakespeare, encara que erràs en la numeració del meridià. El maneig que fa de les lleis econòmiques prefigura el funcionament al nostre voltant del mercat immobiliari, que enriquirà uns pocs mentre acaba simultàniament amb l'illa. No es tracta del pronòstic d'un endeví, compara la interpretació d'Al Pacino amb els campions de la promoció residencial i trobau-hi alguna

diferència si podeu.

Per estrany que sembli, la literatura té ja un gènere immobiliari, desencadenat per la novel·la *La foguera de les vanitats*. El seu autor, Tom Wolfe, va ser el primer a establir la cota màxima del mercat de l'habitatge, quelcom així com l'Himàlaia de les cotitzacions. Se situa en el vèrtex nord-oriental de Manhattan o Upper East Side, on hi ha els denominats Good Buildings, o edificis els preus dels quals compleixen la regla que, si el client demana quant hi costa un habitatge, és que no pot pagar-lo. Per descomptat, tot això era abans que Mallorca establís unes marques que no envegen cap lloc de l'orbe, tot i que parlar de Bonsrius

Edificis seria aquí un eufemisme. Hi va haver una pel·lícula sobre *La foguera de les vanitats*, que passarà a la història de Hollywood com un dels majors foscors mai rodats, amb permís de *Heaven's gate*. És curiós que es tracti en tots dos casos de directors italoamericans, Brian de Palma i Michael Cimino respectivament. La versió filmica de la novel·la de Wolfe estava més preocupada per extreure un àtom d'interpretació de Melanie Griffith o de Bruce Willis que no per recrear-se en l'assortiment immobiliari de Manhattan. Això no obstant, l'Upper East Side ha estat un dels més grans proveïdors de recursos escenogràfics per al cine. Recordau els tendals on s'inscriu únicament el número de l'edifici –es dona per segur que es tracta de la Cinquena Avinguda, segurament als voltants de Central Park– i un porter amb lliurea. No tots poden viure als llocs més cars d'un planeta cada vegada més car, però a tothom l'interessa com se'n surten els privilegiats. L'entorn immobiliari ha estat clau en pel·lícules tan disperses com *El show de Truman*, en què Jim Carrey viu la seva existència televisada en una urbanització estreta dels somnis homogeneïtzadors de Walt Disney, o *La guerra dels Rose*, en què fins i tot l'escena final està calibrada per ressaltar l'habitatge espaiós que ocupen Michael Douglas i Kathleen Turner. L'espai interior d'aquesta infravalorada producció seria prou per albergar una versió completa de la guerra de les Roses. En assenyalar «La meua casa», ET només apuntava una obvietat, des del punt de vista cinematogràfic. Si la majoria de mortals mai no s'hagués enamorat, si no hagués vist aquest sentiment reflectit en un cine, els qui poden triar tampoc no viurien on ho fan, si no hi hagués hagut l'impacte que varen rebre en alguna pel·lícula. En aquest sentit, *Manhattan* no tan sols hauria de ser el títol de

les obres completes de Woody Allen –per més que amenaci d'establir-se a Europa i que el seu darrer projecte s'anomeni *Midnight in Barcelona*–, sinó també la síntesi de la passió immobiliària a través de la pantalla. Fins i tot un cineasta aparentment abocat en les passions de l'ànima humana ha de revestir les seves intrigues de l'ambient palatí que li brinden els apartaments més desitjats del planeta, en els quals la junta de propietaris impedeix que s'hi estableixin avalotadors, per més multimilionaris que siguin. L'edifici és el vertader protagonista de *La resplendor* de Kubrick o de les més recents *Fràgils*, de Jaume Balagueró. De fet, no és desgavellat afirmar que aquesta darrera hi guanyaria molt si prescindís dels éssers humans que la poblen –l'al·lota de Harrison Ford borda el seu paper a maçades–, i l'esforç de la fotografia es concentrés exclusivament en un viatge a través del vell hospital. En altres casos la interacció és més complexa, perquè no s'acaba de saber si 007 va consagrar com a fita arquitectònica el Guggenheim de Gehry o si, en canvi, la defallent saga de l'agent britànic necessitava una injecció de titani. En tot cas, el rodatge de la pel·lícula esmentada és l'esdeveniment artístic més vegades citat en connexió amb el museu, una forma directa d'avaluar les exposicions que hi ha hagut. La sensació de confort i companyia que associam amb el cine procedeix sovint d'una solució immobiliària en condicions. *Blade Runner* és un autèntic catàleg residencial, que mescla el Vaticà amb l'obra de Frank Lloyd Wright. A *Ciutatà Kane* varem aprendre més que res que els habitatges cinematogràfics tenen sostre, els milions de variacions d'*Esta casa es una ruina* s'han convertit en malsons més pròxims a la nostra experiència que els habitacles de terror per sintetitzar a *La residència*. Tampoc

el gratacels cinematogràfic no sobreviurà incolume a l'11-S, que ja estava previst a *El colós en flames*, prou menys poètic que el poderós títol original, *Towering Inferno*. El declivi de Gloria Swanson dansa en paral·lel amb la seva desgavellada mansió al *Sunset Boulevard* de Wilder. Per no allunyar-se gaire de l'illa, *Fitzcarraldo* és una altra paròdia delirant de Mallorca, a força de la destrucció d'un paisatge harmònic –per partida doble, tant en la ficció com durant el rodatge– per aixecar una òpera que ningú no necessitava. Jacques Tati va utilitzar al seu *alter ego* Monsieur Hulot per contraposar l'incipient xalet suburbial amb l'habitatge urbà necessitat de manteniment. En fi, *American Beauty* és l'enèsima i fallida advertència sobre les tòrrides passions que alberguen les gesses sotmeses a manicura, on la felicitat pareix inexorable. El fetixisme cinematogràfic funciona segons coordenades individuals. També en el gènere immobiliari, cada espectador té dret a una parcel·la per construir-hi el seu ideal. Personalment, és a *El manantial* en què trob la simbiosi perfecta entre l'edificabilitat material i el món platònic de les idees. La base de partida és l'obra d'Ayn Rand –desconfiau dels admiradors d'aquesta firma que comencen per considerar-la un home–, una de les dones més intel·ligents del passat mil·lenni, font així mateix de les doctrines del *libertarianism*, que és una espècie d'anarquisme de dretes. A banda d'haver-se consagrat com l'única interpretació de Gary Cooper digna de tal nom, com no admirar-se de l'exigència impecable d'un arquitecte que es nega a cedir davant la pressió dels seus clients totpoderosos. Per si sol, aquest detall aconsellaria la proscripció de la pel·lícula a Mallorca.

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____

núm. _____ pis _____

Codi postal _____ població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/oficina _____

DC _____ cte./lta. núm. _____

Palma de Mallorca

L'Autoritat Portuària de les Balears gestiona els cinc ports d'interès general existents a les Illes Balears.

Maó

La nostra màxima prioritat és respectar i cuidar el medi ambient.

Eivissa

Alcúdia

Palma, Alcúdia, Maó, Eivissa i la Savina: peces clau de l'economia i la vida diària d'una comunitat abocada al turisme.

La Savina

OBERTS AL MÓN

Ports de Balears

Autoritat Portuària de Balears

OFICINES CENTRALS

Moll Vell, 3 · 07012 Palma de Mallorca, Espanya · Tel. 971 22 81 50 Fax 971 72 69 48 · E-mail: portsdebalears@portsdebalears.com · www.portsdebalears.com

premis de poesia i narrativa

MIQUEL ÀNGEL RIERA

2 0 0 5

